ДЕРЖЛІСАГЕНТСТВО
ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ»
(ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»)
ФІЛІЯ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС»

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Директор філії «Центральний лісовий офіс»
ДП «Ліси України»
_____ Володимир КАСЮХНИЧ
«____» _____2026 р.

ПЛАН ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСТВА
(ПЛАН ЛІСОУПРАВЛІННЯ)

Жмеринського надлісництва
філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»
на 2026 рік

м. Жмеринка – 2026

ЗМІСТ

1. Загальна інформація про надлісництво

1.1 Організаційна структура

1.2 Право власності та користування

1.3 Зобов'язання щодо FSC® FSC-C142094

1.4 Опис території надлісництва

2. Цілі ведення господарства

2.1 Стратегічні цілі

2.2 Оперативні плани

2.3 Шляхи досягнення

2.4 Залученість в місцеву економіку

3. Характеристика лісових ресурсів

3.1 Розподіл площі за категоріями

3.2 Особливості ландшафту

3.3 Економічні аспекти

3.4 Диверсифікація діяльності

4. Екологічні цінності

4.1 Виявлення та картування

4.2 Режим охорони

5. Природоохоронні заходи

5.1 Збереження біорізноманіття

5.2 Охорона раритетних видів

5.3 Водоохоронні зони

5.4 Ґрунтозахисні заходи

5.5 Оцінка впливу на довкілля

6. План господарських заходів

6.1 Розрахункова лісосіка

6.2 План рубок формування і оздоровлення лісів та інших рубок

6.3 Лісовідновлення та лісорозведення

6.4 Охорона лісів від пожеж

6.5 Захист лісу від шкідників і хвороб

6.6 Господарська діяльність надлісництва на забруднених радіонуклідами

територіях, з урахуванням рівня їх забрудненості, у тому числі вибухонебезпечними предметами

6.7 Дотримання принципу невиснажливості

7. Моніторинг лісів

7.1 Методика моніторингу

7.2 Періодичність

7.3 Показники

7.4 Документування результатів, у тому числі картування

8. Соціальні аспекти

8.1 Права працівників, гігієна та безпека праці, гендерна рівність

8.2 Охорона праці

8.3 Взаємодія з громадами

8.4 Вирішення конфліктів

9. Додатки

1. Загальна інформація про надлісництво

1.1 Організаційна структура

Система управління лісами базується на засадах екологічної безпеки і з урахуванням вимог, які висуваються міжнародними природоохоронними конвенціями. Базовим законом України про ліси і систему управління в них є Лісовий кодекс України. Правові аспекти лісогосподарського виробництва та використання і відтворення лісових ресурсів визначено Земельним кодексом України і регулюються Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища».

Центральним органом виконавчої влади з питань лісового господарства є Державне агентство лісових ресурсів України (Держлісагентство України), діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України і яке реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства.

Жмеринське надлісництво являється структурним підрозділом філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України», що діє на підставі «Положення про Надлісництво», затвердженого наказом філії «Центральний лісовий офіс» № 44/36.4-1 від 03.01.2025 року.

Контора надлісництва знаходиться за адресою: 23100, вул. Я. Мудрого, 31, м. Жмеринка, Вінницька область.

Площа лісогосподарських земель надлісництва становить 51254,5 га. (згідно витягів на право постійного користування), які розподілені на 10 лісництв (Барське, Вендичанське, Джуринське, Жмеринське, Івашковецьке, Котюжанське, Людовське, Моївське, Мурованокуриловецьке, Ямпільське). В структуру надлісництва також входять 1 нижній склад та 2 лісорозсадники.

Загальна кількість працюючих у надлісництві станом на 01.01.2026 р.

(попередньо) – 183 чоловік, із яких 29 керівників різних рангів, фахівці 105 чоловік та робітники 49.

Надлісництво володіє необхідною матеріально-технічною та технологічною базою і достатнім кадровим потенціалом; має сучасне комп'ютерне забезпечення, тобто все необхідне для ведення лісового господарства.

До основних напрямів діяльності надлісництва належить ведення лісового господарства, охорона та захист лісу, раціональне використання та відтворення лісів; проведення заходів з відновлення лісів, підвищення їх продуктивності; здійснення заходів із заміни малоцінних низькопродуктивних насаджень на високопродуктивні, заліснення малопродуктивних земель; ведення лісонасіневої справи і лісових розсадників; збереження та посилення захисних властивостей лісів, що виконують захисні, водоохоронні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі та рекреаційні функції; поліпшення стану і підвищення продуктивності лісів; охорона лісів і захисних лісонасаджень від незаконних порубів та інших лісопорушень; охорона лісів і захисних лісонасаджень від пожеж, здійснення протипожежних заходів, захист лісів від хвороб та шкідників; контроль за дотриманням правил полювання; здійснення біотехнічних заходів, що спрямовані на підвищення продуктивності і поліпшення якості мисливських угідь та зростання чисельності мисливських тварин; контроль та проведення лісозаготівельних робіт; забезпечення підвищення продуктивності праці на основі механізації трудомістких лісокультурних і лісогосподарських робіт; виконання виробничих, фінансових та інших планів в межах установлених контрольних цифр та лімітів; нарощування ресурсного і екологічного потенціалу лісу; забезпечення широкого висвітлення лісогосподарських заходів у засобах масової інформації, співпраця з науковими, екологічними та громадськими організаціями; популяризація серед населення значення збереження і правильного використання лісів та захисних лісонасаджень, залучення

громадськості до справи відтворення та охорони лісів; сприяння вирішенню соціальних, екологічних і економічних проблем місцевих громад; здійснення соціального захисту працівників, контроль за дотриманням законодавства з охорони праці; торговельна діяльність у сфері оптової та роздрібної торгівлі; прозоре використання лісових ресурсів у відповідності до їх цільового призначення; проведення робіт щодо сертифікації продукції та її маркування; інші види діяльності, що випливають з мети та предмету діяльності і не заборонені чинним законодавством України.

1.2 Право власності та користування

У своїй діяльності надлісництво використовує земельні ділянки держлісфонду надані у постійне користування ДП «Ліси України», що підтверджується витягами про речові права, державними актами на право постійного користування, а також матеріалами базового лісовпорядкування. Згідно статті 5 Прикінцевих положень Лісового кодексу України до здійснення державної реєстрації, але не пізніше 1 січня 2027 року, державними та комунальними лісогосподарськими підприємствами, іншими державними і комунальними підприємствами та установами права постійного користування земельними ділянками лісогосподарського призначення, які надані їм у постійне користування до набрання чинності Земельним кодексом України, таке право підтверджується планово-картографічними матеріалами лісовпорядкування.

1.3 Зобов’язання щодо FSC

Всі покладені функції та обов’язки, зокрема і щодо обліку і відтворення, охорони і захисту лісів, а також регулювання їх використання в цілях задоволення потреб в лісових ресурсах надлісництво здійснює згідно з діючим

законодавством України, зокрема з Лісовим кодексом України та іншими нормативно-правовими актами у відповідності до міжнародних правил та стандартів. Політика підприємства повністю спрямована на раціональне використання, збереження та відновлення лісових ресурсів з урахуванням критеріїв лісової сертифікації.

Головною метою при діяльності має забезпечуватись економічно, екологічно і соціально збалансоване ведення лісового господарства шляхом виконання відповідних загальновизнаних і таких, що заслуговують на довіру, стандартів.

Екологічно збалансоване і відповідальне ведення лісового господарства забезпечує заготівлю лісоматеріалів та іншої лісової продукції при одночасному збереженні біорізноманіття та продуктивності лісів, природних екологічних процесів.

Сертифікація лісів є об’єктивною необхідністю, оскільки вона сприяє поліпшенню лісокористування, сталому розвитку лісового господарства, зміцненню підприємства на внутрішніх ринках продукції і виходу на зовнішні.

Наше надлісництво, прагне активно займатися зовнішньоекономічною діяльністю, і сертифікація лісів – необхідна для цього процедура.

Сертифікація сприяє модернізації виробничого процесу, підвищенню ефективності системи охорони праці та техніки безпеки на робочих місцях, підвищенню професійної відповідальності персоналу, забезпеченню сталості користування лісовими ресурсами.

У зв’язку з вищевикладеним, для досягнення поставлених цілей та мети наше надлісництво вже у своїй роботі дотримується принципів лісової сертифікації FSC таких як:

Принцип 1: Дотримання законодавства;

Принцип 2: Права працівників та умови працевлаштування;

Принцип 3: Права тубільних народів (такі народи відсутні в зоні

діяльності);

Принцип 4: Стосунки з громадами;

Принцип 5: Вигоди від лісів;

Принцип 6: Цінності довкілля та впливи на них;

Принцип 7: Планування господарювання;

Принцип 8: Моніторинг та оцінювання;

Принцип 9: Особливі цінності для збереження;

Принцип 10. Виконання господарських заходів.

Початком діяльності над лісництва з впровадження лісової сертифікації є прийняття на себе добровільних довготермінових зобов'язань щодо дотримання принципів і критеріїв FSC, а саме:

- застосовувати на практиці принципи і критерії FSC зі сталого ведення лісового господарства;
- використовувати всі види лісових ресурсів на принципах сталого розвитку;
- вирішувати соціальні питання ведення лісового господарства, підтримувати соціальний і економічний розвиток місцевого населення;
- консультуватися з усіма зацікавленими сторонами з питань планування та ведення лісового господарства на принципах сталого розвитку;
- відстежувати стан довкілля і постійно вдосконалювати лісогосподарське виробництво, робити його екологічно безпечним;
- вживати профілактичних дій із пом'якшення негативних впливів лісогосподарського виробництва на навколишнє середовище;
- гарантувати, що всі лісові робітники, чия професійна діяльність суттєво впливає на навколишнє середовище, будуть відповідним чином навчені практичним діям з виконання цих зобов'язань.

Підтвердженням взятих на себе зобов'язань по дотриманню принципів і критеріїв FSC являється «Декларація про дотримання» підписана начальником Жмеринського надлісництва.

1.4 Опис території надлісництва

Жмеринське надлісництво філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» розташоване в західній частині Вінницької області на території чотирьох адміністративних районів: Жмеринського, Могилів-Подільського, Вінницького та Тульчинського і поширюється на територію 19 об'єднаних територіальних громад, а саме: Жмеринська, Северинівська, Станіславчицька, Барська, Копайгородська, Мурованокуриловецька, Гніванська, Тиврівська, Мурафська, Шаргородська, Джуринська, Могилів-Подільська, Вендичанська, Яришівська, Чернівецька, Бабчинецька, Ямпільська, Шпиківська, Томашпільська. Для економічного потенціалу області ліси мають надзвичайно важливе значення. Ліси використовують як ресурсний матеріал для розвитку різних галузей економіки, створюють придатні умови для життя людини. Лісові ресурси — це і деревина, і технічна сировина, і харчові та кормові ресурси. Важливого значення набувають ліси як засіб охорони навколишнього середовища. Завдяки захисним властивостям ліси сприяють поліпшенню водного режиму територій, підвищенню врожайності сільськогосподарських культур.

У сукупності з іншими природними ресурсами лісові ресурси являють собою складову частину продуктивних сил країни безпосередньо беручи участь в економічному розвитку, у забезпеченні соціальних потреб суспільства, виступають одночасно, як засіб виробництва, предмет і продукт праці.

Ліси є національним багатством країни і за своїм призначенням та місцем розташування виконують екологічні (водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі, рекреаційні), естетичні, виховні та інші функції і підлягають державній охороні.

Усі види господарської діяльності ведуться згідно чинних нормативних актів. Вони направлені на підвищення якісного стану і продуктивності лісів,

збереження і підвищення їх захисних властивостей. Негативного впливу на навколишнє середовище господарська діяльність не спричинила.

Ділянки лісового фонду не зазнають шкідливого впливу розташованих поблизу промислових і сільськогосподарських підприємств, а також надмірних рекреаційних навантажень і надмірної кількості диких тварин.

Незначної шкоди лісу завдають розвинута транспортна мережа автомобільних доріг, що спричиняє загазованість, запиленість повітря, забруднення шкідливими речовинами. На території діяльності надліснцтва на даний час відсутні землі забруднені радіонуклідами та вибухонебезпечними предметами.

В цілому економічна ситуація району розташування надлісництва не викликає занепокоєння.

2. Цілі ведення господарства

2.1 Стратегічні цілі

План лісоуправління (заходів) по веденню лісового господарства передбачає висвітлення довгострокових цілей ведення лісового господарства, основа із яких невиснажливе лісове господарювання із врахуванням соціальних, економічних та екологічних наслідків, тобто створення умов для розвитку діяльності надлісництва в рамках чинного законодавства.

Стратегічне планування проводиться під час складання 10-річних планів організації та розвитку лісового господарства лісовпорядною організацією ВО «Укрдержліспроект», а оперативне планування відбувається в рамках підготовки щорічних планів діяльності. Під час стратегічного планування здійснюється визначення та затвердження щорічної розрахункової лісосіки (максимально можливого обсягу заготівлі деревини в порядку рубок головного користування відповідно до принципів безперервного і постійного лісокористування), формування фонду лісорозведення, проектування рубок формування, а також розрахунок лімітів заготівлі продуктів і сировини при побічному користуванні.

Головною ціллю стратегічного планування являється ефективне господарювання, необхідність забезпечення сталого розвитку лісового господарства шляхом підвищення ефективності управління, багатоцільового використання лісових ресурсів, корисних властивостей лісу, соціальних гарантій працюючих та місцевого населення.

Господарська діяльність мусить спрямовуватись на поступове розширення, використання і відновлення лісових ресурсів, підвищення якісного складу і продуктивності лісів, а також посилення їх водорегулюючих,

ґрунтозахисних, екологічних та рекреаційних функцій.

2.2 Оперативні плани

У Жмеринському надлісництв філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» розробляється виробничо-фінансовий план діяльності на 2026 рік з прогнозуванням виконання робіт по кварталах.

Виробничо-фінансовий план за наявності перевищення рівня невиснажливості ведення лісокористування, може змінюватися. У такому разі необхідно одразу вносити зміни у план. Інженерно-технічний персонал повинен відреагувати на перевищення і, залежно від кожного конкретного випадку оцінити необхідність прийняття будь-яких дій щодо усунення причин перевищення рівня невиснажливості, з тим, щоб вона не повторювалася або не виникала ще;вжити заходів щодо коригування та виправлення перевищення рівня невиснажливості шляхом зараховування об’ємів заготівлі у рахунок не використаного обсягу заготівлі попередніх років, або враховувати об’єми заготовленої деревини які перевищили рівень невиснажливості в плануванні обсягів заготівлі наступного року;

2.3 Шляхи досягнення

Головним джерелом фінансування запроектованих у виробничо-фінансовому плані лісогосподарських заходів є прибуток від реалізації заготовленої деревини. Для досягнення ефективнішого результату показників виконання запланованих заходів задля забезпечення вищих доходів у над лісництві необхідно приділити увагу підвищенню раціонального використання заготовленої деревини, збільшення відсотку виходу цінних сортиментів при

розкряжовуванні деревини; пошуку нових ринків та споживачів, які зацікавлені споживати високоякісну деревину заготовлену у сертифікованому підприємстві; перехід культури виробництва наближеного до природнього, що в свою чергу не лише в результаті може підвищити екологічні властивості насадження, а і здешевити витрати на проведення лісогосподарських заходів не пов'язаних із процесами лісозаготівлі; інвестувати у розвиток переробки хмизу, хворосту та іншої неліквідної деревини задля випуску готової продукції або напівфабрикатів.

2.4 Залученість в місцеву економіку

Територія діяльності Жмеринського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» відноситься до числа сільськогосподарських районів області з відносно добре розвинутою промисловістю. Агропромисловий комплекс спеціалізується на вирощувані зернових і технічних культур, цукрових буряків, садівництві та м'ясо-молочному тваринництві.

Переробкою деревини займаються у більшій мірі лише приватні підприємці.

Лісові насадження розташовані не рівномірно, окремими урочищами розкиданими серед сільськогосподарських угідь. Лісистість території районів розміщення надлісництва не рівномірна, від 12,4% до 17%. В зоні діяльності надлісництва функціонують лісогосподарські підприємства Мінагрополітики ВОКСЛП «Віноблагроліс».

Лісове господарство в економіці району розташування займає значне місце. Основні напрямки його розвитку – підвищення продуктивності лісових земель, посилення санітарно-гігієнічних та оздоровчих функцій лісу, задоволення місцевих потреб в деревині і інших лісових ресурсах.

Випас худоби в лісовому фонді проводиться в дуже обмеженій кількості і практичного значення немає.

З побічних лісових користувань має місце сінокосіння, бджільництво, збір грибів, ягід, плодів і лікарської сировини місцевим населенням.

Мисливська фауна в лісах надлісництва представлена кабанами, козулями, зайцями, лисицями.Полювання носить любительський характер.

Крім задоволення потреб народного господарства в деревині і продукції побічних лісових користувань, лісові насадження мають важливе природоохоронне і рекреаційне значення.

У надлісництві застосовуються сучасні технології та досягнення лісівничої науки, а саме: вирощування садивного матеріалу в контрольованому середовищі, впровадження створення біологічних стійких насаджень в осередках розміщення шкідників і хвороб лісу.

Найбільш важливим із соціально-економічних факторів лісогосподарської роботи є можливість поповнення місцевого бюджету і поліпшення загальної соціально-економічної ситуації в районі, забезпеченні сировиною галузь будівництва, зайнятості місцевого населення та працівників, а також забезпечення населення дровами паливними, що в умовах енергетичної кризи внаслідок війни Росії проти України є особливо важливим.

3. Характеристика лісових ресурсів

3.1 Розподіл площі за категоріями

Виходячи з приведеного у відповідність до Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок (2007) поділу лісів на категорії, їх функціонального значення, встановленого в них режиму ведення лісового господарства і лісокористування на наступний ревізійний період, утворені такі господарські частини:

Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення:

- ліси природоохоронного призначення з особливим режимом користування на рівнині;
- ліси природоохоронного призначення з обмеженим режимом користування на рівнині;

Рекреаційно-оздоровчі ліси:

- рекреаційно-оздоровчі ліси з особливим режимом користування на рівнині;
- рекреаційно-оздоровчі ліси з обмеженим режимом користування на рівнині;

Захисні ліси:

- захисні ліси з обмеженим режимом користування на рівнині;

Експлуатаційні ліси:

- експлуатаційні ліси на рівнині;

До лісів природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення з особливим режимом користування віднесені: пам’ятки природи; заповідні лісові урочища; ліси, що мають наукове або історичне значення, включаючи генетичні резервати.

До лісів природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення з обмеженим режимом користування віднесені заказники.

До рекреаційно-оздоровчих лісів з особливим режимом користування

віднесені: ліси в межах міст, селищ та інших населених пунктів, лісопаркова частина лісів зеленої зони, рекреаційно-оздоровчі ліси, поза межами лісів зелених зон.

До рекреаційно-оздоровчих лісів з обмеженим режимом користування віднесені: лісогосподарська частина лісів зеленої зони.

До захисних лісів з обмеженим режимом користування віднесені: лісові ділянки (смуги лісів), які прилягають до смуг відведення залізниць, автомобільних доріг державного значення, лісові ділянки (смуги лісів) уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів, байрачні ліси. В господарських частинах лісів з обмеженим режимом користування дозволяється проведення рубок головного користування.

При організації господарств і господарських секцій лісовпорядкування виходило з породного складу насаджень, їхньої продуктивності та інших особливостей, що зумовлюють застосування різних нормативів і систем господарських заходів, а також цілей ведення лісового господарства, визначених Основними положеннями організації та розвитку лісового господарства області.

Кожна господарська секція орієнтована на вирощування певних корінних або цільових порід у відповідності до типів лісу на основі заходів, що забезпечують одержання до віку стиглості лісу максимального запасу деревини потрібної товарної структури, найбільш ефективного виконання захисних, оздоровчих та інших корисних функцій лісу.

Основою для поділу насаджень однієї переважаючої деревної породи на кілька госпсекцій стала значна різниця в продуктивності, віках стиглості, поділ насаджень на високостовбурні і низькостовбурні.

Віднесення невкритих лісовою рослинністю лісових ділянок до тієї чи іншої господарської секції проведено по цільовій породі, яка найбільше відповідає типу лісу і проектується до відтворення.

Таксація лісового фонду здійснювалась окомірно-вимірювальним

методом, основаному на поєднанні окомірної таксації з вибірковою вимірювальною і переліковою таксацією, дані якої є основою для таксаційної характеристики виділу. Для коригування запасів насаджень на 1 га під час окомірної таксації, а також визначення відносних повнот під час вибіркової вимірювальної і перелікової таксації використовувались таблиці «Сум площ перерізів та запасів деревостанів при повноті 1,0», розроблених кафедрою лісової таксації УСГА, затверджених Мінлісгоспом України 15 листопада 1991 року.

Для визначення умов місцезростання і типів лісу використовувалась лісотипологічна таблиця ознак типів лісу області, складена на основі «Таблиць типів лісу Українського Полісся і Лісостепу» (І. Ф. Федець).

Виключення особливо захисних лісових ділянок лісового фонду з розрахунку головного користування, проектування способів рубок і необхідних лісогосподарських заходів здійснювались у відповідності з діючими нормативними документами: Лісовий кодекс України (2006), «Порядок поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок» (2007), «Правила рубок головного користування в лісах України» (2010), «Правила поліпшення якісного складу лісів» (2007) та інші.

Таблиця 3.1.1 Поділ лісів за категоріями

Категорії лісів	**Площа за даними лісовпорядкування**	
	га	**%**
Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення		
Регіональні ландшафтні парки	416,4	0,8
Заповідні лісові урочища	254,9	0,5
Пам’ятки природи	104,0	0,2
Заказники	2754,2	5,4
Ліси наукового призначення, включаючи генетичні	181,9	0,3
резервати		
Разом:	**3711,4**	**7,2**
Рекреаційно-оздоровчі ліси		
Ліси у межах населених пунктів	38,9	0,1
Лісопаркова частина лісів зелених зон	1513,5	3,0
Лісогосподарська частина лісів зелених зон	8070,6	15,7
Рекреаційно-оздоровчі ліси, поза межами зелених зон	61,4	0,1

Разом:	**9684,4**	**18,9**
Захисні ліси		
Ліси протиерозійні 7442,7 14,5		
Ліси уздовж смуг відведення залізниць	921,6	1,8
Ліси уздовж смуг відведення автомобільних доріг	926,1	1,8
Ліси уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших	740,8	1,5
водних об'єктів		
Байрачні та інші захисні ліси	2775	5,4
Разом:	**12806,2**	**25**
Експлуатаційні ліси		
Експлуатаційні ліси	25040,4	48,9
Усього по лісогосподарському підприємству:	**51242,4**	**100**

Існуючий поділ лісів на категорії проведено згідно Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок (постанова КМ України від 16.04.07р. № 733) та поданий на затвердження в Державне агентство лісових ресурсів України.

Існуючий поділ площі на категорії лісів відповідає господарському призначенню, природним та економічним умовам району розташування підприємства.

3.2 Особливості ландшафту

За прийнятим фізико-географічним районуванням Вінницька область належить до Подільського Побужжя, за лісорослинним районуванням територія області відноситься до зони Лісостепу, Дністровсько-Дніпровської лісостепової провінції, Придніпровсько-Східноподільської височинної області, Центрально-Подільського лісогосподарського району.

Територія Жмеринського надлісництва лежить у Східно-Європейській широколистяно-лісовій геоботанічній провінції. Лісові масиви, окремі урочища та лісові смуги розташовані поміж степових просторів та займають порізані балками частини водорозділів. Переважають широколистяні змішані ліси, в

основному, дубово-грабові. За типами лісорослинних умов переважають корінні свіжі діброви високих класів бонітету.

Клімат помірно континентальний з м'якою зимою і теплим літом: помірного та достатнього теплового забезпечення, достатнього зволоження. Середня річна температура повітря становить 8,5°С тепла. Найхолоднішим місяцем року є січень з середньомісячною температурою повітря -13,6°С морозу, середня температура липня (найтеплішого місяця) 20,4°С тепла.

Коротка характеристика кліматичних умов, що мають значення для лісового господарства, приведена в таблиці 3.2.1

Таблиця 3.2.1 Кліматичні показники

Найменування показників	**Одиниці вимірювання**	**Значення**	**Дата**
1.Температура повітря:			
–середньорічна	градус	8,5	
–абсолютна максимальна	градус	+37,7	
–абсолютна мінімальна	градус	-32,7	
2.Кількість опадів на рік	мм	584	
3.Тривалість вегетаційного періоду	днів	208-227	
4.Останні заморозки весною	дата		15.05
5.Перші заморозки восени	дата		18.09
6.Середня дата замерзання рік	дата		20.12
7.Середня дата початку паводку	дата		10.03
8.Сніговий покрив:			
–потужність	см	10-20	
–час появи	дата		28.12
–час сходження у лісі	дата		10.03
9.Глибина промерзання ґрунту	см	20-28	
10.Напрям переважаючих вітрів по сезонах:			
– зима	румб	ПдСх	
– весна	румб	ПдСх,Зх	
– літо	румб	Зх,ПдСх	
– осінь	румб	ПдСх	
11.Середня швидкість переважаючих вітрів по сезонах:			
–зима	м/сек	3,9	
–весна	м/сек	3,2	
–літо	м/сек	2,8	
–осінь	м/сек	3,9	
12.Відносна вологість повітря по сезонах:			
–зима	%	78	

Найменування показників	Одиниці вимірювання	Значення	Дата
–весна	%	54	
–літо	%	52	
–осінь	%	77	

Примітка: приведені дані Жмеринської метеостанції.

Із несприятливих кліматичних явищ, що негативно впливають на ріст і розвиток лісових насаджень спостерігаються хуртовини, ожеледь, туман в холодний період року, грози з градом, пізні весняні та ранні осінні заморозки. Однак, в зв'язку з рідкими повторюваннями таких факторів їх негативний вплив на ріст і розвиток лісових насаджень незначний.

Територія надлісництва за характером рельєфу віднесена до рівнинних лісів. Абсолютні висоти над рівнем моря досягають 362 м.

Основні типи і види ґрунтів:

- дернові-опідзолені легко суглинисті і супіщані;
- світло-сірі лісові опідзолені;
- сірі лісові опідзолені;
- темно-сірі лісові опідзолені;
- чорноземи опідзолені.

Всі ці ґрунтові різновидності мають високу родючість.

Ерозійні процеси на території надлісництва не спостерігаються, але враховуючи рельєф місцевості, потенційна небезпека виникнення їх на вирубках та при проведенні деяких лісогосподарських заходів значна.

3.2.2 Характеристика рік та водоймищ

Найменування рік та водоймищ	Куди впадає ріка	Загальна протяжність, км, площа водоймищ, га	Ширина лісових смуг вздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ, м	
			згідно нормативів	фактична
1.Річки та водоймища, вздовж яких виділена підкатегорія лісів				
Дністер	Чорне море	1362	1000	1000
Мурафа	Дністер	163	400	400
Рів	Південний Буг	104	400	400
Лядова	Дністер	93	300	300
Мурашка	Мурафа	68	300	300
Згар	Південний Буг	95	300	300
Ровець (Ровок)	Ров	34	150	150
Жван	Дністер	47	150	150

Найменування рік та водоймищ	Куди впадає ріка	Загальна протяжність, км, площа водоймищ, га	Ширина лісових смуг вздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ, м	
			згідно нормативів	фактична
Русава	Дністер	78	300	300
Коритна	Русава	30	150	150
Теребиш	Жван	24	150	150
Дерло	Дністер	45	150	300

Територія надлісництва розташована в басейнах рік Дністер та Південний Буг.

За ступенем вологості більша частина ґрунтів відноситься до свіжих. На долю лісових ділянок з надмірним зволоженням припадає 0,4 % площі, вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок. Болота займають площу 114,9 га. Гідромеліоративні роботи на території надлісництва не проводились, осушувальної мережі немає.

3.3 Економічні аспекти

Економічно життєздатне використання лісових ресурсів означає, що лісове господарство і лісокористування організовані й управляються таким чином, щоб бути прибутковими, при цьому не за рахунок виснаження лісових ресурсів і природних екосистем.

Згідно статті 71 Лісового Кодексу України «лімітом заготівлі деревини в порядку рубок головного користування є затверджена в установленому порядку розрахункова лісосіка. Заготівля деревини в порядку рубок головного користування в розмірах, що перевищують розрахункову лісосіку, забороняється».

Відповідно до статті 43 Лісового Кодексу України «розрахункова лісосіка – щорічна науково обґрунтована норма заготівлі деревини в порядку рубок головного користування, яка затверджується для кожного власника, постійного

користувача лісів окремо за групами порід, виходячи з принципів безперервності та невиснажливості використання лісових ресурсів».

Виходячи із вказаного вище, щорічні об’єми заготівлі деревини по рубках формування та головному користуванні не можуть перевищувати затверджені ліміти, розраховані лісовпорядкуванням, за виключенням випадків коли спостерігається погіршення санітарного стану, що призводить до необхідності проведення суцільних санітарних рубок.

Для орієнтовного розрахунку розміру можливого економічного ефекту від лісогосподарської діяльності можна використати сортиментну структуру деревини в розрізі порід та класів якості.

Таблиця 3.3.1 Групи продукції FSC, що входять до сфери дії сертифікату Жмеринського надлісництва

Тип продукції	**Категорія матеріалу на виході**
W1.1 Деревина у круглому вигляді (колоди)	FSC 100%
W1.2 Паливна деревина	FSC 100%
W1.3 Гілки	FSC 100%

Таблиця 3.3.2 Запроектована орієнтовна сортиментна структура виходу цінних сортиментів у 2026 році

Орієнтовна сортиментна структура РГК 2026 року згідно стандартів ДСТУ EN* по Жмеринському надлісництву філії "Центральний лісовий офіс" ДП "Ліси України"

тис.м³

Найменування сортиментів	Хвойні						Твердолистяні									М'яколистяні								РАЗОМ
	всього	в тому числі					всього	в тому числі								всього	в тому числі							
		сосна	ялина	ялиця	модрина	інші		дуб	бук	ясен	клен	граб	береза	осика	інші		липа	вільха	осика	тополя, верба	черешня	інші		
Лісопродукція-всього	0,155	0,146	0,009				53,301	24,339	0,222	9,057	1,226	13,196	0,114	0,191	4,956	2,220	1,668		0,034		0,511	0,007	55,676
в т.ч.																								
Лісоматеріали круглі	0,081	0,075	0,006				21,088	11,858	0,065	4,158	0,250	2,776	0,012		1,991	0,042	0,036		0,005		0,001		21,811
Пиловочник для хвойних лісоматеріалів							6,100	3,000		1,000	0,100	2,000				0,200	0,200						6,300
Пиловочник для твердолистяних лісоматеріалів	0,074	0,071	0,003				26,113	9,401	0,159	3,919	0,076	0,420	0,102	0,191	2,965	1,970	0,032		0,029		0,510	0,007	27,565
З лісоматеріалів круглих за якістю:																								
A							0,215	0,157		0,049					0,029								0,215
B	0,003	0,003					1,441	0,790	0,004	0,286		0,200			0,161	0,057	0,057						1,501
C	0,019	0,017	0,002				7,148	3,019	0,015	0,994	0,048	2,576	0,012		0,484	0,585	0,579		0,005		0,001		7,752
D	0,059	0,055	0,004				12,284	7,912	0,044	2,809	0,202				1,317								12,343

Орієнтовна сортиментна структура РЕіОЛ 2026 року згідно стандартів ДСТУ EN* по Жмеринському надлісництву філії "Центральний лісовий офіс" ДП "Ліси України"

тис.м³

Найменування сортиментів	Хвойні						Твердолистяні									М'яколистяні								РАЗОМ
	всього	в тому числі					всього	в тому числі								всього	в тому числі							
		сосна	ялина	ялиця	модрина	інші		дуб	бук	ясен	клен	граб	береза	осика	інші		липа	вільха	осика	тополя, верба	черешня	інші		
Лісопродукція-всього	0,166	0,134	0,017		0,015		29,324	7,466	0,007	6,044	1,124	10,348	0,548	0,289	3,498	1,104	0,348	0,001	0,331	0,135	0,289		30,594
в т.ч.																								
Лісоматеріали круглі	0,016	0,012	0,003				1,730	0,335		0,481	0,014	0,088	0,075		0,737	0,019	0,015		0,004				1,764
Пиловочник для хвойних лісоматеріалів							1,300	0,500		0,500		0,500											1,300
Пиловочник для твердолистяних лісоматеріалів	0,151	0,122	0,014		0,015		26,294	6,651	0,007	5,265	1,110	9,760	0,475	0,289	2,761	1,085	0,333	0,001	0,327	0,135	0,289		27,530
З лісоматеріалів круглих за якістю:																								
A																								
D							0,031						0,005		0,026								0,031
C	0,003	0,003					0,489	0,060		0,070		0,088	0,070		0,201	0,019	0,015		0,004				0,511
D	0,017	0,009	0,003				1,210	0,275		0,411	0,014				0,510								1,227

Орієнтовна сортиментна структура 2026 року згідно стандартів ДСТУ EN* по Жмеринському надлісництву філії "Центральний лісовий офіс" ДП "Ліси України"

тис.м³

Найменування сортиментів	Хвойні						Твердолистяні									М'яколистяні								РАЗОМ
	всього	в тому числі					всього	в тому числі								всього	в тому числі							
		сосна	ялина	ялиця	модрина	інші		дуб	бук	ясен	клен	граб	береза	осика	інші		липа	вільха	осика	тополя, верба	черешня	інші		
Лісопродукція-всього	0,171	0,280	0,026		0,015		82,625	31,805	0,229	15,101	2,350	23,544	0,662	0,480	8,454	3,324	2,016	0,001	0,365	0,135	0,800	0,007	86,270
в т.ч.																								
Лісоматеріали круглі	0,096	0,087	0,009				22,818	12,193	0,063	4,639	0,264	2,864	0,087		2,728	0,061	0,051		0,009		0,001		23,575
Пиловочник для хвойних лісоматеріалів							7,400	3,500		1,300	0,100	2,500				0,200	0,200						7,600
Пиловочник для твердолистяних лісоматеріалів	0,225	0,193	0,017		0,015		52,407	16,112	0,166	9,182	1,986	18,180	0,575	0,480	5,726	2,462	1,165	0,001	0,356	0,135	0,799	0,007	55,095
З лісоматеріалів круглих за якістю:																								
A							0,215	0,157		0,049					0,029								0,215
B	0,003	0,003					1,472	0,790	0,004	0,286		0,200	0,005		0,187	0,057	0,057						1,532
C	0,022	0,020	0,002				7,637	3,079	0,015	1,064	0,048	2,664	0,082		0,685	0,604	0,594		0,009		0,001		8,263
D	0,071	0,064	0,007				13,494	8,187	0,044	3,220	0,216				1,827								13,565

Заготівля новорічних ялинок – 1500 шт;
Декоративний посадковий матеріал – 100 тис. шт;
Лісовий посадковий матеріал – 126,7 тис. шт.

3.4 Диверсифікація діяльності

Планування діяльності над лісництва спрямоване на розширення джерел прибутків, економічного сталого розвитку, покращення екологічної стійкості. Така діяльність передбачає різноманітність використання лісових ресурсів, а також впровадження нових видів діяльності.

Основні напрямки диверсифікації діяльності включають:

- рекреаційна та туристична діяльність – облаштування рекреаційних зон, організація еко туризму, пропозиція освітніх та культурних послуг, пов'язаних з лісами досягається шляхом розбудови типових рекреаційних пунктів.

4. Екологічніцінності

4.1 Виявлення та картування

Таблиця 4.1.1 План виявлення репрезентативних ділянок та ОЦЗ

№ п\п	Зміст роботи	Виконавці	Заходи щодо охорони
1	Робота із матеріалами лісовпорядкування на предмет можливого виявлення репрезентативних ділянок та ОЦЗ	ІТР, лісничі, помічники	Подальше обстеження на місцевості
2	Обстеження лісових масивів на предмет можливого виділення репрезентативних ділянок та ОЦЗ	ІТР, лісничі, зацікавлені сторони	В разі виявлення нанести на карту, лісогосподарські заходи не проводити
3	Проводити обстеження генетичних резерватів, природо-заповідного фонду, постійних лісонасіневих ділянок	ІТР, лісничі, зацікавлені сторони	На картах-схемах по лісництвах наносяться місця виявлення
4	Проводити консультації з мисливськими організаціями по виявленню територій які є ключовими місцями тимчасової концентрації тварин	Мисливствознавець, єгері лісництв	На виявлених територіях не проводити лісогосподарські заходи в період тиші
5	Проводити консультації по лісових територіях, що містять рідкісні екосистеми під загрозою зникнення, або входять до складу таких екосистем за участю науковців	ІТР, лісничі, ппомічники, зацікавлені сторони	Вразі виявлення, лісогосподарські заходи не проводити
6	Проводити консультації з місцевими громадами по лісових територіях, що є визначальними для задоволення основних потреб місцевого населення	Лісничі, майстри лісу	На картах-схемах по лісництвах наносяться виявленні місця, лісогосподарські заходи не проводити
7	Проводити консультації з місцевими громадами по лісових територіях, що є визначальними для традиційної культурної ідентичності місцевих громад.	Лісничі, майстри лісу	На картах-схемах по лісництвах наносяться виявленні місця, лісогосподарські заходи не проводити

Виявлені екологічні цінності мають наноситись на карти, які слугуватимуть при моніторингу стану таких цінностей та полегшення їхньої охорони.

4.2 Режим охорони

Зона діяльності надлісництва пересікається своїми територіями із п’ятьма об’єктами Смарагдової мережі України, а саме : (1 – Barskyi UA0000228, 2 – Liadova-Murafa UA0000149, 3 – Podilskyi Dnister UA0000245, 4 – Southern Bugand Snyvodavalleysin Vinnytsia region UA0000153, 5 – Zkharskyi UA0000153), загальною площею 2766,1 га в межах Людовського лісництва – 302,9 га, Барського – 161 га, Жмеринського – 843,3 га, Ямпільського – 895,3 га, Вендичанського (Могилів-Подільського) – 563,6 га, відповідно до Проєкту організації та розвитку лісового господарства).

При обстеженні Смарагдової мережі виявлено природних оселищ та видів, які віднесені до переліків додатків Резолюції 4 та 6 Бернської конвенція з охорони європейської фауни, флори, та природних місць перебування.

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про тваринний світ» під час здійснення будь-якої діяльності (у тому числі й лісогосподарських заходів), яка може вплинути на середовище перебування тварин та стан тваринного світу, є недопустимість погіршення середовища перебування, шляхів міграції та умов розмноження диких тварин (включаючи хордових та безхребетних).

В результаті натурних обстежень території надлісництва не було виявлено рідкісних лісових рослинних угруповань, які перебувають під загрозою зникнення і внесені до Зеленої книги України (2020 р.).

5. Природоохоронні заходи

5.1 Збереження біорізноманіття

Планована діяльність надлісництва ґрунтується на чинному законодавстві України із дотриманням лісогосподарських, а також природоохоронних як національних, так і міжнародних нормативно-правових актів. Очікується, що вплив планованої діяльності на навколишнє середовище, включаючи видове різноманіття біоти та екосистемного різноманіття коливатиметься в межах від нейтрального до суттєвого (присутність людей та обладнання на технологічних майданчиках).

Діяльність матиме помірний і різно виражений (від значного позитивного до помірного негативного) вплив на біоту. Значний позитивний вплив планована діяльність матиме на розповсюдження лучних видів рослин, антофільні й хорто- і тамнобіонтні види безхребетних, для яких сформуються дуже сприятливі умови існування на зрубах, в екотонах і квартальних просіках. Короткочасний помірний позитивний ефект планована діяльність матиме на частину ксилобіонтної біоти, яка пов’язана із мертвою деревиною на зрубах. Короткочасний помірний негативний вплив очікується на лісові трав’янисті рослини, герпетобіонтних безхребетних і ксилобіонтних безхребетних зв’язаних зі стоячою мертвою деревиною, що пов’язано із втратою оселища існування. Також значний негативний вплив буде на куліси лісу, які внаслідок суцільних рубок будуть піддані раптовому освітленню сонцем, де можуть проявлятись такі негативні явища, як сонячні опіки стовбурів, всихання дерев і поширення стовбурових шкідників і грибних паразитів. Для пом’якшення негативних впливів рекомендується залишати на зрубах значні обсяги мертвої деревини, зокрема стоячої, включаючи дуплаві дерева і всохлі злами (стремпи) дерев.

Очікується, що планована діяльність не матиме суттєвого впливу на види ЧКУ в межах Жмеринського над лісництва оскільки більшість з них виявлені у неексплуатаційних лісах. У місцях виявлення видів ЧКУ в межах над лісництва рекомендується не проєктувати суцільних рубок головного користування. Окрім того, рекомендується проводити ретельний моніторинг видів ЧКУ на території господарської діяльності в наступні роки, а для підвищення обізнаності працівників – провести низку семінарів з ідентифікації видів ЧКУ у польових умовах.

Одним із заходів щодо збереження ключових біотопів є необхідність розробки карти з узагальненою інформацією про всі об'єкти, які потребують охорони, спостереженню та моніторингу.

5.2 Охорона раритетних видів

Лісові ділянки перспективні щодо виявлення і збереження видів флори та рослинних угруповань (об'єкти ПЗФ, ділянки, де планується проведення лісогосподарських робіт, пристигаючі, стиглі і перестійні насадження, вітровальні і буреломні ділянки, невеликі вирубки, галявини, рідколісся, приурочені горбистого рельєфу, схилів, а також сусідство лук, лісових культур, боліт та водойм тощо) попередньо визначається шляхом аналізу великомасштабних карт, планів лісонасаджень та опитування місцевих краєзнавців, вчителів, працівників лісового господарства. На основі аналізу цих даних на території лісових кварталів закладаються рекогносцирувальні маршрути довжиною 3-5 км, які проходять вздовж лінійних елементів ландшафту: квартальних просік, лісових доріг, стежок, узлісь з радіальним обстеженням навколишніх ділянок.

Особливу увагу під час обстежень слід приділяти ключовим місцям концентрації рідкісних видів флори та фауни, такі місця можуть ставати

осередками збереження біорізноманіття з певною циклічністю, пов'язаною як з природними сезонними циклами, так і з життєвими циклами видів (за: Посібник «Особливо цінні для збереження ліси: визначення та господарювання. Практичний посібник для України»).

На території лісонасаджень надлісництва виявлені рідкісні і зникаючі види фауни і флори, які охороняються згідно законодавства у межах місць їх поширення.

Таблиця 5.2.1 Види рослин та тварин, занесених до Червоної книги України в межах Жмеринського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

№	Назва виду Українською мовою	Назва виду Латинською мовою	Місцезнаходження (лісництво)	Місцезнаходження (квартал)	Місцезнаходження (виділ)
1	Жук олень	*(Lucanuscervus)*	Ямпільське	[redacted]	[redacted]
2	Тхір лісовий	*(Mustelaputorius)*	Ямпільське	[redacted]	[redacted]
3	Тхір лісовий	*(Mustelaputorius)*	Ямпільське	[redacted]	[redacted]
4	Тхір лісовий	*(Mustelaputorius)*	Ямпільське	[redacted]	[redacted]
5	Тхір лісовий	*(Mustelaputorius)*	Ямпільське	[redacted]	[redacted]
6	Тхір лісовий	*(Mustelaputorius)*	Джуринське	[redacted]	[redacted]
7	Тхір лісовий	*(Mustelaputorius)*	Джуринське	[redacted]	[redacted]
8	Тхір лісовий	*(Mustelaputorius)*	Джуринське	[redacted]	[redacted]
9	Тхір лісовий	*(Mustelaputorius)*	Джуринське	[redacted]	[redacted]
10	Тхір лісовий	*(Mustelaputorius)*	Джуринське	[redacted]	[redacted]
11	Рибалочка блакитний	*(Alcedoatthis)*	Котюжанське	[redacted]	[redacted]
12	Тхір лісовий	*(Mustelaputorius)*	Котюжанське	[redacted]	[redacted]
13	Тхір лісовий	*(Mustelaputorius)*	Котюжанське	[redacted]	[redacted]
14	Тхір лісовий	*(Mustelaputorius)*	Котюжанське	[redacted]	[redacted]
15	Тхір лісовий	*(Mustelaputorius)*	Мурованокуриловецьке	[redacted]	[redacted]

16	Тхір лісовий	*(Mustelaputorius)*	Мурованокуриловецьке	[redacted]	[redacted]
17	Тхір лісовий	*(Mustelaputorius)*	Мурованокуриловецьке	[redacted]	[redacted]
18	Тхір лісовий	*(Mustelaputorius)*	Мурованокуриловецьке	[redacted]	[redacted]
19	Тхір лісовий	*(Mustelaputorius)*	Мурованокуриловецьке	[redacted]	[redacted]
20	Голуб-синяк	(*Columbaoenas*)	Жмеринське	[redacted]	[redacted]
21	Жук-олень	*(Lucanuscervus)*	Жмеринське	[redacted]	[redacted]
22	Сатурнія руда	(*Agliatau*)	Жмеринське	[redacted]	[redacted]
23	Сатурнія велика	(*Saturniapyri*)	Жмеринське	[redacted]	[redacted]
24	Стрічкарка блакитна	(*Catocalafraxini*)	Жмеринське	[redacted]	[redacted]
25	Нетопир Натузіуса	(*Pipistrellusnathusii*)	Жмеринське	[redacted]	[redacted]
26	Красотіл пахучий	(*Calosomasycophantha*)	Барське	[redacted]	[redacted]
27	Дятел білоспинний	(*Dendrocoposleucotos*)	Барське	[redacted]	[redacted]
28	Кажан пізній	(*Eptesicusserotinus*)	Барське	[redacted]	[redacted]
29	Тхір лісовий	(*Mustelaputorius*)	Барське	[redacted]	[redacted]
30	Шуліка чорний	(*Milvusmigrans*)	Копайгородське	[redacted]	[redacted]
31	Орел-карлик	(*Hieraaetuspennatus*)	Людовське	[redacted]	[redacted]
32	Підорлик малий	(*Aquilapomarina*)	Людовське	[redacted]	[redacted]
33	Горностай	(*Mustelaerminea*)	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
34	Стрічкарка тополева	*(Limenitispopuli*)	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
35	Змієїд	(*Circaetusgallicus*)	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
36	Кіт лісовий	(*Felissylvestris*)	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
37	Дятел зелений (жовна зелена)	(*Picusviridis*)	Ялтушківське	[redacted]	[redacted]
38	Лелека чорний	(*Ciconianigra*)	Ялтушківське	[redacted]	[redacted]
39	Лілія лісова	*Liliummartagon L.*	Мурованокуриловецьке	[redacted]	[redacted]
40	Любка дволиста	*Platanthérabifólia L.*	Мурованокуриловецьке	[redacted]	[redacted]
41	Лілія лісова	*Liliummartagon L.*	Мурованокуриловецьке	[redacted]	[redacted]
42	Любка дволиста	*Platanthérabifólia L.*	Мурованокуриловецьке	[redacted]	[redacted]
43	Підсніжник звичайний	*Galanthusnivalis L.*	Мурованокуриловецьке	[redacted]	[redacted]
44	Цибуля ведмежа	*Álliumursínum L.*	Котюжанське	[redacted]	[redacted]
45	Валеріана висока	*ValerianaexaltaMilkon*	Котюжанське	[redacted]	[redacted]
46	Берека	*SorbustorminalisCrantz.*	Моївське	[redacted]	[redacted]
47	Лілія лісова	*Liliummartagon L.*	Вендичанське	[redacted]	[redacted]
48	Любка дволиста	*Platanthérabifólia*	Вендичанське	[redacted]	[redacted]
49	Любка зеленоквіткова	*PlatantherachloranthaCust.*	Вендичанське	[redacted]	[redacted]
50	Гніздівка звичайна	*Neottianidus-avis L.*	Вендичанське	[redacted]	[redacted]
51	Клокичка периста	*Staphyleapinnata L.*	Вендичанське	[redacted]	[redacted]
52	Ковила волосиста	*Stipacapillata L.*	Вендичанське	[redacted]	[redacted]
53	Сон великий	*Pulsatíllagrandis L.*	Вендичанське	[redacted]	[redacted]
54	Ковила волосиста	*Stipacapillata L.*	Ямпільське	[redacted]	[redacted]
55	Лілія лісова	*Liliummartagon L.*	Ямпільське	[redacted]	[redacted]
56	Коручка широколиста	*Epipactishelleborine L.*	Ямпільське	[redacted]	[redacted]
57	Скополіякарніолійська	*ScopoliacarniolicaJacq.*	Ямпільське	[redacted]	[redacted]
58	Лілія лісова	*Liliummartagon L.*	Ямпільське	[redacted]	[redacted]
59	Коручка широколиста	*Epipactishelleborine L.*	Ямпільське	[redacted]	[redacted]
60	Берека	*Sorbustorminalis (L.)*	Барське	[redacted]	[redacted]

61	Коручкаморозниковидна	*Epipactishelleborine (L.)*	Барське	[redacted]	[redacted]
62	Коручкаморозниковидна	*Epipactishelleborine (L.)*	Барське	[redacted]	[redacted]
63	Лілія лісова	*Liliummartagon L.*	Барське	[redacted]	[redacted]
64	Лілія лісова	*Liliummartagon L.*	Барське	[redacted]	[redacted]
65	Любка зеленоквіткова	*Platantherachlorantha (Cust.)*	Барське	[redacted]	[redacted]
66	Підсніжник звичайний	*Galanthusnivalis L.*	Барське	[redacted]	[redacted]
67	Підсніжник звичайний	*Galanthusnivalis L.*	Барське	[redacted]	[redacted]
68	Підсніжник звичайний	*Galanthusnivalis L.*	Барське	[redacted]	[redacted]
69	Підсніжник звичайний	*Galanthusnivalis L.*	Барське	[redacted]	[redacted]
70	Підсніжник звичайний	*Galanthusnivalis L.*	Барське	[redacted]	[redacted]
71	Берека	*Sorbustorminalis (L.)*	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
72	Берека	*Sorbustorminalis (L.)*	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
73	Коручкаморозниковидна	*Epipactishelleborine (L.)*	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
74	Коручкаморозниковидна	*Epipactishelleborine (L.)*	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
75	Коручкаморозниковидна	*Epipactishelleborine (L.)*	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
76	Коручка пурпурова	*EpipactispurpurataSmith*	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
77	Коручка пурпурова	*EpipactispurpurataSmith*	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
78	Коручка пурпурова	*EpipactispurpurataSmith*	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
79	Лілія лісова	*Liliummartagon L.*	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
80	Лілія лісова	*Liliummartagon L.*	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
81	Любка дволиста	*Platantherabifolia (L.)*	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
82	Любка дволиста	*Platantherabifolia (L.)*	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
83	Підсніжник звичайний	*Galanthusnivalis L.*	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
84	Підсніжник звичайний	*Galanthusnivalis L.*	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
85	Підсніжник звичайний	*Galanthusnivalis L.*	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
86	Підсніжник звичайний	*Galanthusnivalis L.*	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
87	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
88	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
89	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
90	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
91	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
92	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
93	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
94	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Ярошинське	[redacted]	[redacted]
95	Берека	*Sorbustorminalis (L.)*	Ялтушківське	[redacted]	[redacted]
96	Берека	*Sorbustorminalis (L.)*	Ялтушківське	[redacted]	[redacted]
97	Берека	*Sorbustorminalis (L.)*	Ялтушківське	[redacted]	[redacted]
98	Коручка пурпурова	*EpipactispurpurataSmith*	Ялтушківське	[redacted]	[redacted]
99	Лілія лісова	*Liliummartagon L.*	Ялтушківське	[redacted]	[redacted]
100	Підсніжник звичайний	*Galanthusnivalis L.*	Ялтушківське	[redacted]	[redacted]

101	Підсніжник звичайний	*Galanthusnivalis L.*	Ялтушківське	[redacted]	[redacted]
102	Підсніжник звичайний	*Galanthusnivalis L.*	Ялтушківське	[redacted]	[redacted]
103	Скополіякарніолійська	*ScopoliacarniolicaJacq.*	Ялтушківське	[redacted]	[redacted]
104	Скополіякарніолійська	*ScopoliacarniolicaJacq.*	Ялтушківське	[redacted]	[redacted]
105	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Ялтушківське	[redacted]	[redacted]
106	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Ялтушківське	[redacted]	[redacted]
107	Берека	*Sorbustorminalis (L.)*	Жмеринське	[redacted]	[redacted]
108	Булатка довголиста	*Cephalantheralongifolia (L.)*	Жмеринське	[redacted]	[redacted]
109	Гніздівка звичайна	*Neottianidus-avis (L.)*	Жмеринське	[redacted]	[redacted]
110	Зозулині сльози яйцевидні	*Listeraovata (L.) R.Br.*	Жмеринське	[redacted]	
111	Коручкаморозниковидна	*Epipactishelleborine (L.)*	Жмеринське	[redacted]	[redacted]
112	Лілія лісова	*Liliummartagon L.*	Жмеринське	[redacted]	[redacted]
113	Лілія лісова	*Liliummartagon L.*	Жмеринське	[redacted]	[redacted]
114	Лілія лісова	*Liliummartagon L.*	Жмеринське	[redacted]	[redacted]
115	Підсніжник звичайний	*Galanthusnivalis L.*	Жмеринське	[redacted]	[redacted]
116	Підсніжник звичайний	*Galanthusnivalis L.*	Жмеринське	[redacted]	[redacted]
117	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Жмеринське	[redacted]	[redacted]
118	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Жмеринське	[redacted]	[redacted]
119	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Жмеринське	[redacted]	[redacted]
120	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Жмеринське	[redacted]	[redacted]
121	Гніздівка звичайна	*Neottianidus-avis (L.)*	Людовське	[redacted]	[redacted]
122	Зозулинець обпалений	*Orchisustulata L.*	Людовське	[redacted]	[redacted]
123	Зозулинець салеповий	*Orchismorio L.*	Людовське	[redacted]	[redacted]
124	Зозулині сльози яйцевидні	*Listeraovata (L.) R.Br.*	Людовське	[redacted]	[redacted]
125	Коручкаморозниковидна	*Epipactishelleborine (L.)*	Людовське	[redacted]	[redacted]
126	Коручкаморозниковидна	*Epipactishelleborine (L.)*	Людовське	[redacted]	[redacted]
127	Коручкаморозниковидна	*Epipactishelleborine (L.)*	Людовське	[redacted]	[redacted]
128	Лілія лісова	*Liliummartagon L.*	Людовське	[redacted]	[redacted]
129	Лілія лісова	*Liliummartagon L.*	Людовське	[redacted]	[redacted]
130	Любка дволиста	*Platantherabifolia (L.)*	Людовське	[redacted]	[redacted]
131	Любка дволиста	*Platantherabifolia (L.)*	Людовське	[redacted]	[redacted]
132	Любка дволиста	*Platantherabifolia (L.)*	Людовське	[redacted]	[redacted]
133	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Людовське	[redacted]	[redacted]
134	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Людовське	[redacted]	[redacted]

135	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Людовське	[redacted]	[redacted]
136	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Людовське	[redacted]	[redacted]
137	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Людовське	[redacted]	[redacted]
138	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Людовське	[redacted]	[redacted]
139	Коручка пурпурова	*EpipactispurpurataSmith*	Копайгородське	[redacted]	[redacted]
140	Підсніжник звичайний	*Galanthusnivalis L.*	Копайгородське	[redacted]	[redacted]
141	Підсніжник звичайний	*Galanthusnivalis L.*	Копайгородське	[redacted]	[redacted]
142	Підсніжник звичайний	*Galanthusnivalis L.*	Копайгородське	[redacted]	[redacted]
143	Підсніжник звичайний	*Galanthusnivalis L.*	Копайгородське	[redacted]	[redacted]
144	Підсніжник звичайний	*Galanthusnivalis L.*	Копайгородське	[redacted]	[redacted]
145	Підсніжник звичайний	*Galanthusnivalis L.*	Копайгородське	[redacted]	[redacted]
146	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Копайгородське	[redacted]	[redacted]
147	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Копайгородське	[redacted]	[redacted]
148	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Копайгородське	[redacted]	[redacted]
149	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Копайгородське	[redacted]	[redacted]
150	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Копайгородське	[redacted]	[redacted]
151	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Копайгородське	[redacted]	[redacted]
152	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Копайгородське	[redacted]	[redacted]
153	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Копайгородське	[redacted]	[redacted]
154	Цибуля ведмежа	*Alliumursinum L.*	Копайгородське	[redacted]	[redacted]

Охорона біотичного різноманіття включає систему правових, організаційних, економічних, матеріально-технічних, освітніх та інших заходів, спрямованих на збереження, відтворення і використання рослинного та тваринного світу.

Основні вимоги законодавства щодо забезпечення охорони рослинного світу визначені ст. 25, 26 Закону України «Про рослинний світ», тваринного світу – розділом IV Закону України «Про тваринний світ», рідкісних та зникаючих видів флори і фауни – ст. 11 Закону України «Про Червону книгу України».

Охоронні пріоритети задекларовані в основному національному документі, Червоній книзі України (ЧКУ).

5.3 Водоохоронні зони

Ліс має високі водоохоронні та водорегулювальні функції. Він сприяє

зменшенню поверхневого стоку, підтриманню рівня водності рік, запобігає замулюванню їх продуктами ерозії, поліпшує якість води, захищає водні джерела від виснаження і забруднення.

Під час провадження планової діяльності на території надлісництва суттєвого впливу на водні об’єкти не очікується, оскільки виділені лісові смуги уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об’єктів з категорії експлуатаційних лісів за нормативами згідно з постановою КМ України «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок» від 16 травня 2007 року № 733 віднесені до категорії захисних лісів.

Основним видом можливого впливу лісогосподарської діяльності на водні об’єкти є забруднення водотоків відходами виробництва, порушенням гідрологічного режиму водних об’єктів.

Для мінімізації негативного впливу на навколишнє природне середовище, надлісництво передбачає обмеження господарської діяльності в прибережній захисній смузі водних об’єктів, в тому числі – заборонено засмічення водостоків порубковими рештками, відходами, будівництво тимчасових настилів через водотоки при переправі лісозаготівельної техніки; трелювання і вивезення лісопродукції через водотоки; заборона прокладення трелювальних волоків на відстані ближче ніж 20 метрів від постійних водотоків, у місцях витоків річок та навколо них;обмежене проведення рубок головного користування поблизу водних об’єктів; забороняється знищення тварин, руйнування їхнього житла та інших споруд (нір, хаток, лігв, гнізд, мурашників, бобрових загат тощо), порушення середовища існування тварин і погіршення умов їх розмноження;

Господарська діяльність спрямовується на поступове розширення, використання і відновлення лісових ресурсів, підвищення якісного складу і продуктивності лісів, а також посилення їх водорегулюючих, ґрунтозахисних та рекреаційних функцій.

5.4 Ґрунтозахисні заходи

Ґрунтовий покрив представлений сірими та темно-сірими опідзоленими ґрунтами на карбонатному лесі, лесовидному суглинку. Вони сформувалися при сумісному прояві дернового (гумусо-акумулятивного) і підзолистого процесів, за участю лесиважу та оглинення. Різний ступінь акумуляції гумусу і опідзолювання, наявність ознак попередніх етапів ґрунтоутворення, рівень родючості дозволяють поділити ці ґрунти на дві групи: сильноопідзолені (сірі) та слабоопідзолені (темно-сірі). Профілі цих ґрунтів диференційовані за елювіально-ілювіальним типом.

На території господарства виявлені чорноземи типові на палевому карбонатному лесі. Це зональний підтип чорноземів, що утворився в оптимальному гідротермальному режимі та за наявністю максимальної фітомаси. Сірі опідзолені ґрунти сформувалися під зрідженими дубово-грабовими лісами, переважно на лесах. Вони не мають елювіального горизонту (Е), проте в них чітко виражений гумусово-елювіальний горизонт (НЕ), в якому і зосереджений уміст гумусу (1,5-2,6 %), а в ілювіальному його кількість різко падає (0,2-0,6 %), при тому в його складі зростає вміст гумінових речовин у порівнянні з ясно-сірими ґрунтами. Реакція ґрунтового розчину кисла (pH=4,5-6,8), ступінь насиченості основами 70-80%, гідролітична кислотність 2,35-3,33 мг- екв/100 г ґрунту. Вміст загальних і рухомих форм азоту і калію невеликі, що пов’язано з невеликою кількістю гумусу і кислою реакцією, яка пригнічує процеси нітрифікації й азотфіксації. Загальний азот становить 0,1-0,5%, доступний рослинам - 3,0-4,5 мг/100 г ґрунту. Невеликий вміст і обмінного калію (5 - 10 мг/ кг за Кірсановим), фосфор містить 10-90 мг/кг. Питома вага ґрунтів 2,60-2,70 г/см3, вологоємність. 22-24%, діапазон активної вологи 17-21 мм. Структура ґрунтів маломіцна, водостійкість ґрунтових агрегатів невисока. Після оранки вони швидко руйнуються, а після дощу поверхня ґрунту ущільняється і замулюється,

утворюється кірка Агрономічні властивості сірих грантів несприятливі для вирощування сільськогосподарських культур, вони мають невисоку природну родючість.

Темно-сірі опідзолені ґрунти сформувалися в умовах переважно дубових лісів з добре розвинутим трав'янистим покривом. Порівняно з сірими ґрунтами ознаки опідзолювання в них виражені слабо, а процеси акумуляції гумусу посилені. Тому вони мають добре гумусовану верхню частину профілю (горизонти Не, НЕ) (вміст гумусу 2-3%) і безгумусну нижню частину. За своїми властивостями і ознаками вони наближаються до чорноземів, мають більш темне забарвлення і глибше гумусовані (до 45-55 см). Опідзоленість морфологічно слабо виражена і проявляється у вигляді незначної білуватої присипки БіОг на поверхні структурних агрегатів у нижній частині гумусового горизонту. Ілювіальний горизонт (І) зазвичай меншої потужності, ніж у сірих гуртів. Ґрунти слабокислі (рН1=5,5-6,0), гідролітична кислотність вища, ніж у сірих (2,5- 4,0 мг-екв/100 г ґрунту), насиченість основами теж - 80-90% (табл.). Все це зумовлює і вищій вміст у них елементів живлення, загальний вміст азоту становить 0,16-0,30 %, легкогідролізуємого - 5-6 мг/100 г ґрунту, вміст обмінного калію - 6-9 мг/кг, фосфору - 15-20 мг/кг ґрунту. Ці гранти мають більш сприятливі агрофізичні властивості, щільність їх нижча і становить 1,1 -1,5 г/см3 залежно від глибини. Відповідно загальна пористість 59.0-43.0%, Питома вага ґрунтів 2,63-2,70 г/см3. Темно-сірі ґрунти мають кращу водопроникність і найменшу вологоємність (28-23%). У них більша водостійкість агрегатів, тому вони менш запливають. Темно-сірі опідзолені ґрунти мають задовільну природну родючість.

Для профілів чорноземів типових характерні інтенсивна акумуляція гумусу і поживних речовин у профілі, зерниста структура, неглибоке залягання карбонатів, наявність кротовин. Вміст гумусу коливається в широких межах (2,5-4,0%) і поступово зменшується с глибиною. У його складі переважають гумати, співвідношення Сгк:Сфк=1,1-2,5, тобто гуматний тип гумусу. Характерною

рисою типових чорноземів є виділення карбонатів з глибини 50 см у вигляді псевдоміцелію, прожилок. Ємність поглинання у легко-глинистих складає 15-25, середньо- суглинкових - 25-35 мг-екв/100 г ґрунту, сума обмінних катіонів відповідно 14-27 і 39-55 мг- екв/100 г ґрунту. Ступінь насичення ГВК кальцієм - 80-90%. Реакція ґрунтового розчину близька до нейтральної (pH=5,4-6,8). Чорноземи типові мають сприятливі водно-фізичні властивості, пухке складання (щільність 1,1-1,2 г/см3), високу пористість (50-60%). Це забезпечує високу водопроникність і вологоємність, тому запаси продуктивної вологи високі (до 160 мм у метровому шарі). Ґрунти помірно забезпечені азотом і фосфором і добре - калієм, мають високу ефективну родючість.

Більшість ґрунтів мають високу природну родючість і (темно-сірі опідзолені і чорноземи типові) сприятливі водно-фізичні властивості, високу водопроникність і водостійкість агрегатів), містять багато гумусу, достатню кількість загальних і доступних рослинам форм елементів живлення, мають нормальну, або слабо кислу реакцію ґрунтового розчину.

При проведенні рубок головного користування та лісовідновлення на лісову підстилку та поверхню ґрунтів може здійснюватися вплив у вигляді механічного порушення ґрунту технікою, яка буде використовуватися при лісозаготівлі. З метою мінімізації впливу та збереженню ґрунтів, їх водно-фізичних властивостей, запобігання ерозійним процесам, під час лісозаготівлі будуть використовуватися машини та механізми, що забезпечують мінімальне фізичне пошкодження ґрунтів та їх збереження в природному стані. Раціональне ведення лісогосподарської діяльності, у тому числі і рубки різного призначення не завдаватимуть негативного впливу довкіллю. Відмінності у розвитку ґрунтового покриву виключно локальні (пошкодження під час трелювання та вивезення деревини).

5.5 Оцінка впливу на довкілля

Основною метою прогнозу є оцінка можливої реакції навколишнього природного середовища на прямий чи опосередкований вплив планованої діяльності, вирішення задач раціонального природокористування у відповідності з очікуваним станом природного середовища.

Оцінка впливу на навколишнє середовище (далі – ОВНС) проводиться до початку будь яких лісогосподарських заходів і складається з виявлення, аналізу, обліку прямих, побічних та інших наслідків на навколишнє середовище запланованої господарської. Ця оцінка сприяє прийняттю екологічного і соціального управлінського рішення щодо реалізації запланованої діяльності з урахуванням екологічних наслідків і громадської думки, а також дає можливість розробити заходи по зменшенню впливу на довкілля.

Основні принципи процедури ОВНС:

- інформування прийнятих рішень – прийняті рішення базується на надійній достовірній інформації;
- відповідальність – чітко визначаються відповідальні особи;
- відкрита консультація – проводиться з усіма зацікавленими сторонами (у відкритій формі);
- в процесі приймають участь спеціалісти з певних питань, які дають конкретні висновки щодо оцінки впливу запланованих заходів на довкілля;
- пом’якшувальні заходи – розглядаються додаткові заходи, які понизять, або повністю усунуть негативний вплив і пом’якшують вплив запланованих дій;
- проведення коригуючих дій – при виявленні невідповідності в процесі роботи, застосовуються коригуючі дії щодо їх виправлення.

В залежності від виду планованої діяльності до проведення оцінки впливу на навколишнє природне середовище долучаються – лісничі, помічники лісничих, працівники лісового відділу підприємства.

Враховуючи загальний екологічний та санітарний стан лісів, лісовпорядкуванням проектується ведення лісового господарства в лісовому фонді на біосферних принципах, які крім підвищення продуктивності і стійкості лісів в умовах антропогенезу, включають підвищення ефективності їх екологічного використання (збільшення буферної місткості екосистем, оптимізацію структури ландшафту) забезпечення збереження біорізноманіття.

Проектом передбачається виконання лісогосподарських заходів за спеціалізованими екологічними технологіями та ефективне впровадження управління лісами на ландшафтній основі.

6. План господарських заходів

6.1 Розрахункова лісосіка

В процесі рубки і після неї створюються нові екологічні умови для рослин і тварин, в зв'язкуз чим, повинен враховуватися зв'язок між потенційно можливими порушеннями природного середовища і мінімізацією наслідків рубки.

Лісозаготівельні роботи безпосередньо пов'язані з етапом планування рубок. Розрахунок обсягів заготівлі деревини по площі і запасу, розміщення лісосік, терміни примикання лісосік і інші питання дуже актуальні для мінімізації впливу на навколишнє середовище.

Розрахункова лісосіка надлісництва на засадах правонаступництва складається із розрахункової лісосіки обрахованоїта затверджених наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 13.02.2024 року № 165 для філії «Жмеринське лісове господарство» ДП «Ліси України»в розмірі 72,54тис. м³ ліквідної деревини, в тому числі по господарських секціях:

- соснова – 0,23 тис. м³;
- ялинова – 0,48 тис. м³;
- дубова – 51,83 тис. м³;
- ясенева – 12,37 тис. м³;
- грабова – 6,9 тис. м³;
- акацієва – 0,11 тис. м³;
- березова – 0,08 тис. м³;

- осикова – 0,18 тис. м³;
- тополева – 0,36 тис. м³;

Розрахункова лісосіка по категоріях лісів:

- рекреаційно-оздоровчі – 9,86 тис. м³;
- захисні ліси – 4,76тис. м³;
- експлуатаційні ліси – 57,92 тис. м³.

Розрахунок лісосік проводило Українське державне проектне лісовпорядне виробниче об'єднання (УКРДЕРЖЛІСПРОЕКТ) згідно Методики визначення розрахункової лісосіки, погодженої з Міністерством екології та природних ресурсів України.

Загальний обсяг заготівлі деревини запланований надлісництвом від рубок головного користування становитиме 74,52 тис. м³.

Оцінка впливу діяльності надлісництва на лісове середовище включає в себе набір лісосічного фонду в рубку. Набір ділянок в рубку проводиться по лісництвах у відповідності з розрахунковою лісосікою по матеріалах базового лісовпорядкування. При наборі ділянок в рубку суворо дотримуються Правил рубок головного користування, затверджених Наказом Державного комітету лісового господарства України 23.12.2009 р. № 364.

Відомість набраних в рубку ділянок звіряється з картами особливо цінних для збереження лісів, що унеможливлює включення лісів високої природоохоронної цінності в рубку.

6.2 План рубок формування і оздоровлення лісів та інших рубок

Виконання запроектованих лісовпорядкуванням заходів в значній мірі буде сприяти підвищенню продуктивності лісів, покращенню санітарного стану деревостанів, посиленню захисних кліматорегулюючих функцій лісу, задоволення місцевих потреб в лісових матеріалах і паливі.

Таблиця 6.2.1 Розрахункова по рубках формування і оздоровлення лісів (по лісництвам)

Вид рубки	Щорічний розмір рубок догляду			
	Площа, га	**Загальна маса, тис.куб.м.**	**Ліквідна маса, тис.куб.м.**	**Ділова, тис.куб.м.**
Котюжанське				
Освітлення	11,4	0,05		
Прочищення	10,9	0,13	0,04	
Проріджування	25,0	0,46	0,41	0,04
Прохідна рубка	26,6	0,99	0,84	0,12
Разом рубок догляду	73,9	1,63	1,29	0,16
Суцільна санітарна рубка	-	-	-	-
Вибіркова санітарна рубка	42,0	0,50	0,44	0,04
Інші рубки формування і оздоровлення лісів	0,5	0,02		
Разом рубок формування і оздоровлення лісів:	116,4	2,15	1,73	0,2
Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства	0,4	0,01		
Усього:	**116,8**	**2,16**	**1,73**	**0,2**
Івашковецьке				
Освітлення	20,2	0,07		
Прочищення	25,6	0,25	0,06	
Проріджування	63,4	0,8	0,71	0,07
Прохідна рубка	28,2	1,34	1,21	0,15
Разом рубок догляду	137,4	2,46	1,98	0,22
Суцільна санітарна рубка	0,4	0,03	0,03	
Вибіркова санітарна рубка	84,0	0,65	0,57	0,01
Інші рубки формування і оздоровлення лісів	4,8	0,06		
Разом рубок формування і оздоровлення лісів:	226,6	3,2	2,58	0,23
Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства	0,9	0,01		
Усього:	**227,5**	**3,21**	**2,58**	**0,23**
Джуринське				
Освітлення	71,1	0,19		
Прочищення	54,1	0,41	0,1	
Проріджування	34,7	0,56	0,49	0,05
Прохідна рубка	41,3	1,38	1,18	0,17
Разом рубок догляду	201,2	2,54	1,77	0,22
Суцільна санітарна рубка	0,4	0,07	0,06	0,01
Вибіркова санітарна рубка	23,4	0,25	0,22	0,02
Рубки пов'язані з реконструкцією насаджень	1,5	0,02	0,01	
Інші рубки формування і оздоровлення лісів	1,5	0,01		
Разом рубок формування і оздоровлення лісів:	228,0	2,89	2,06	0,25

Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства				
Усього:	**228,0**	**2,89**	**2,06**	**0,25**
Моївське				
Освітлення	29,5	0,08		
Прочищення	25,0	0,24	0,06	
Проріджування	25,6	0,48	0,41	0,03
Прохідна рубка	4,3	0,15	0,13	0,02
Разом рубок догляду	84,4	0,95	0,6	0,05
Суцільна санітарна рубка	0,2	0,03	0,03	
Вибіркова санітарна рубка	127,8	1,11	0,98	0,1
Інші рубки формування і оздоровлення лісів	2,9	0,03		
Разом рубок формування і оздоровлення лісів:	215,3	2,12	1,61	0,15
Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства	6,4	0,06		
Усього:	**221,7**	**2,18**	**1,61**	**0,15**
Вендичанське				
Освітлення	9,5	0,04		
Прочищення	7,8	0,08	0,03	
Проріджування	17,0	0,21	0,18	0,01
Прохідна рубка	11,2	0,36	0,19	0,04
Разом рубок догляду	45,5	0,69	0,4	0,05
Суцільна санітарна рубка	-	-	-	-
Вибіркова санітарна рубка	65,9	0,58	0,51	0,05
Інші рубки формування і оздоровлення лісів	1,5	0,01		
Разом рубок формування і оздоровлення лісів:	112,9	1,28	0,91	0,1
Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства	2,3	0,1		
Усього:	**115,2**	**1,38**	**0,91**	**0,1**
Ямпільське				
Освітлення	7,4	0,01		
Прочищення	5,3	0,03	0,01	
Проріджування	21,2	0,24	0,21	0,1
Прохідна рубка	22,3	0,63	0,47	0,06
Разом рубок догляду	56,2	0,91	0,69	0,07
Суцільна санітарна рубка	2,1	0,25	0,23	0,09
Вибіркова санітарна рубка	66,0	0,71	0,69	0,06
Інші рубки формування і оздоровлення лісів	0,5	-	-	-
Разом рубок формування і оздоровлення лісів:	124,8	1,87	1,61	0,22
Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства	0,2	-	-	-
Усього:	**125,0**	**1,87**	**1,61**	**0,22**
Вендичанське (Могилів-Подільське)				
Освітлення	2,7	0,01		
Прочищення	3,8	0,03	0,01	
Проріджування	4,4	0,11	0,08	

Прохідна рубка	10,5	0,3	0,26	0,04
Разом рубок догляду	21,4	0,45	0,35	0,04
Суцільна санітарна рубка	2,7	0,13	0,11	0,02
Вибіркова санітарна рубка	27,0	0,26	0,23	0,03
Інші рубки формування і оздоровлення лісів	1,4	0,01		
Разом рубок формування і оздоровлення лісів:	52,5	0,85	0,69	0,09
Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства	0,2	0,01		
Усього:	**52,7**	**0,86**	**0,69**	**0,09**
Людовське				
Освітлення	11,6	0,04		
Прочищення	7,8	0,09	0,02	
Проріджування	13,2	0,38	0,34	0,04
Прохідна рубка	111,7	5,44	4,66	0,71
Разом рубок догляду	144,3	5,95	5,02	0,75
Суцільна санітарна рубка				
Вибіркова санітарна рубка	45,8	0,69	0,61	0,06
Інші рубки формування і оздоровлення лісів				
Разом рубок формування і оздоровлення лісів:	190,1	6,64	5,63	0,81
Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства				
Усього:	**190,1**	**6,64**	**5,63**	**0,81**
Копайгородське				
Освітлення	15	0,04		
Прочищення	20,8	0,15	0,03	
Проріджування	17,2	0,23	0,21	0,02
Прохідна рубка	36,9	1,45	1,24	0,19
Разом рубок догляду	89,9	1,87	1,48	0,21
Суцільна санітарна рубка	-	-	-	-
Вибіркова санітарна рубка	8,5	0,17	0,15	0,01
Інші рубки формування і оздоровлення лісів				
Разом рубок формування і оздоровлення лісів:	98,4	2,04	1,63	0,22
Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства	-	-	-	-
Усього:	**98,4**	**2,04**	**1,63**	**0,22**
Барське				
Освітлення	20,0	0,05		
Прочищення	9,2	0,06	0,02	
Проріджування	25,6	0,43	0,38	0,05
Прохідна рубка	67,6	2,99	2,54	0,39
Разом рубок догляду	122,4	3,53	2,94	0,44
Суцільна санітарна рубка	-	-	-	-
Вибіркова санітарна рубка	29,5	0,56	0,49	0,05
Інші рубки формування і оздоровлення лісів	0,2	0,02		
Разом рубок формування і оздоровлення лісів:	152,1	4,11	3,43	0,49

Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства				
Усього:	**152,1**	**4,11**	**3,43**	**0,49**
Жмеринське				
Освітлення	20,5	0,1		
Прочищення	14,3	0,12	0,03	
Проріджування	7,6	0,16	0,15	0,01
Прохідна рубка	63,7	3,02	2,57	0,39
Разом рубок догляду	106,1	3,4	2,75	0,4
Суцільна санітарна рубка	4,0	0,48	0,4	0,1
Вибіркова санітарна рубка	95,1	1,5	1,32	0,22
Інші рубки формування і оздоровлення лісів	0,7	0,01		
Разом рубок формування і оздоровлення лісів:	205,9	5,39	4,47	0,72
Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства	-	-	-	-
Усього:	**205,9**	**5,39**	**4,47**	**0,72**
Ялтушківське				
Освітлення	10,4	0,04		
Прочищення	8,5	0,04	0,01	
Проріджування	6,0	0,14	0,13	0,01
Прохідна рубка	56,0	2,73	2,32	0,35
Разом рубок догляду	80,9	2,95	2,46	0,36
Суцільна санітарна рубка	0,6	0,08	0,07	0,02
Вибіркова санітарна рубка	20,2	0,32	0,29	0,03
Інші рубки формування і оздоровлення лісів	-	-	-	-
Разом рубок формування і оздоровлення лісів:	101,7	3,35	2,82	0,41
Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства	-	-	-	-
Усього:	**101,7**	**3,35**	**2,82**	**0,41**
Ярошинське				
Освітлення	22,5	0,06		
Прочищення	10,6	0,06	0,02	
Проріджування	12,2	0,24	0,22	0,02
Прохідна рубка	66,2	2,98	2,53	0,37
Разом рубок догляду	111,5	3,34	2,77	0,39
Суцільна санітарна рубка	-	-	-	-
Вибіркова санітарна рубка	39,7	0,58	0,51	0,06
Інші рубки формування і оздоровлення лісів	-	-	-	-
Разом рубок формування і оздоровлення лісів:	151,2	3,92	3,28	0,45
Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства	-	-	-	-
Усього:	**151,2**	**3,92**	**3,28**	**0,45**
Мурованокуриловецьке				
Освітлення	17,1	0,05		
Прочищення	16,4	0,09	0,02	
Проріджування	7,8	0,15	0,14	0,01

Прохідна рубка	50,8	2,69	2,41	0,33
Разом рубок догляду	92,1	2,98	2,57	0,34
Суцільна санітарна рубка	-	-	-	-
Вибіркова санітарна рубка	38,8	0,46	0,41	0,04
Інші рубки формування і оздоровлення лісів	2,3	0,02		
Разом рубок формування і оздоровлення лісів:	133,2	3,46	2,98	0,38
Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства	5,8	0,06		
Усього:	**139,0**	**3,52**	**2,98**	**0,38**

Серед рубок формування і оздоровлення лісів заготівля деревини за ліквідним запасом найбільша від прохідних рубок (64 %) та санітарних рубок (23,6 %), при чому у структурі санітарних значно переважають за типом вибіркові – де вихід ділової деревини становить лише менше 10 % (0,78 тис. м³ від 7,42), що підтверджує спрямованість цих заходів.

Роботи проводяться з дотриманням «Методичних вказівок з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Державного агентства лісових ресурсів України» та «Правил поліпшення якісного складу лісів». Санітарні рубання проводиться на основі матеріалів обстежень відповідно до Санітарних правил в лісах України № 555 від 27.07.1995 р.

Таблиця 6.2.2 Обсяги запроектованих РФОЛ на 2026 рік

Показники	**Площа, га**	**Всього куб. м**	**у тому числі:**		
			3 місяці	**6 місяців**	**9 місяців**
1	2	2	3	4	5
Рубки формування і оздоровлення лісів та інші заходи пов′язані та не пов′язані з веденням лісового господарства, усього, площа га (1+2+3)	1349		157	493	850
загальна маса		41255	6202	15246	27326
ліквід		32900	5578	13807	22032
1. Рубки догляду за лісом всього, площа - га	1349		157	493	850
загальна маса		28251	5080	12870	20820
ліквід		21439	4554	10261	15969
з них а) освітлення, площа - га	269			75	169
загальна маса		1850		585	1330
ліквід					

б) прочищення, площа - га	220			66	132
загальна маса		2650		855	1710
ліквід		40		15	30
в) проріджування, площа - га	270		43	96	150
загальна маса		4351	740	1665	2590
ліквід		4299	734	1651	2569
г) прохідні рубки, площа - га	590		114	256	399
загальна маса		19400	4340	9765	15190
ліквід		17100	3820	8595	13370
2. Інші види рубок формування і оздоровлення лісів та інші заходи, пов`язані з веденням лісового господарства всього, площа - га	-		-	-	-
загальна маса					
ліквід					
а) Санітарні рубки всього, площа - га	-		-	-	-
загальна маса					
ліквід					
з них: - вибіркові санітарні рубки, площа - га	-		-	-	-
загальна маса					
ліквід					
- суцільні санітарні рубки, площа - га	-		-	-	-
загальна маса					
ліквід					

Планується технологія розробки лісосік механізованим способом на базі бензомоторних пил, яка цілком прийнятна для всіх видів суцільних рубок, а також поступових і вибіркових способів рубок з обмеженим об’ємом вирубки дерев. Валку дерев виконують такими прийомами: огляд дерева, підготовка робочого місця, підпил, зрізання і зіштовхування дерева з пня в заданому напрямі, перехід до наступного дерева. При використанні бензопил на звалюванні дерев, обрізуванні сучків та розкряжуванні стовбурів на сортименти, та колісного трактора – на збиранні і транспортуванні деревини, лісосічні роботи виконуються бригадою із 5-7 робітників, у склад якої входять 2–3 ланки лісорубів, які включають звалювальника і його помічника. Ланки лісорубів виконують звалювання дерев, обрізування гілок і сучків, розмітку стовбура по довжині сортиментів, та проводять його розкряжування.

При складанні карти технологічного процесу розробки лісосік враховуються вимоги і норми екологічного законодавства, в тому числі Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про

тваринний світ», «Про рослинний світ», «Про природно-заповідний фонд України» тощо.

Технологічну схему рубок та основних лісосічних робіт виконують із залученням наступних технічних засобів:

- бензомоторні пили: Husgvarna-365 – 26 шт. (пили приватних підприємців, які надають послуги по заготівлі лісопродукції);

- для збирання і транспортування, трелювання деревини використовують лісовозні машиниукомплектовані гідроманіпулятором;

- для трелювання використовують трелювальні колісні трактори.

При валці дерев забороняється:

- залишати недопили, підрубані або завислі в процесі валки дерева;

- збивати одне або кілька підпиляних дерев іншим деревом (групове звалювання);

- спилювати дерево, на яке спирається зависле, або обрубувати сучки, на які дерево спирається;

- збивати зависле дерево валкою на нього іншого дерева;

- підрубувати коріння, комель або пень завислого дерева;

- знімати трактором зависле дерево одночасно з набором пачки дерев або хлистів для їх трелювання.

Знімають завислі дерева трактором, лебідкою або за допомогою кінної тяги з відстані не менше 35 м. При цьому канат (трос) зміцнюють на комлі і зтягують дерево під кутом або уздовж його осі. За наявності декількох завислих дерев кожне з них знімають окремо.

Трелювання зрубаної деревини планується тракторами заздалегідь підготовленим волоком. При підготовці волока прибирають дерева, великі камені, трусок, вирубують чагарник і підріс, зрізають пні і купини урівень із землею, засипають ями, застеляють заболочені ділянки. Ширина волока повинна бути не менше 5 м (по косогору – не менше 7 м).

При трелюванні не допускається:

- перебувати чокерівнику ближче 10 м від формованої пачки дерев (хлистів) і рухається з нею трактора;

- під час руху переходити через канат, поправляти зцепку, відчіплювати або причіплювати дерева, відчіплювати чокер, що зачепився, їхати по деревах, що трелюються;

- рухати трактор з місця без подачі звукового сигналу, включати лебідку і починати рух без сигналу чокерівника, не переконавшись у тому, що він знаходиться в безпечній зоні.

При трелюванні в темний час має працювати не менше двох осіб. Вони повинні бути забезпечені автономними засобами освітлення, за допомогою яких можна подавати сигнали і безпечно пересуватися. Забороняється прокладення трелювальних волоків на відстані ближче ніж 20 метрів від постійних і 10 метрів від тимчасових водотоків, у місцях витоків річок і навколо них.

Утворення порубкових решток – це невід'ємна частина лісосічних робіт. Вони створюють ускладнення при роботах на лісосіці, зокрема для трелювання лісу, валки дерев, також заважають підготовці ґрунту для висадки лісових культур, підвищують пожежну небезпеку і провокують виникнення лісових пожеж, погіршення санітарного стану лісу та ін. Надлісництво в повній мірі дотримується Правил пожежної небезпеки в лісах України (постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2004 за № 278).

Залежно від лісорослинних умов і вимог лісовідновлення застосовуються такі способи очищення лісосік:

- рівномірне розкидання подрібнених решток до 1 м на площі рубки;

- збір порубкових решток у купи та вали для перегнивання.

Місце обрубки сучків повинно бути визначено технологічною картою. Обрубку ведуть в чоботях, доброякісною справною сокирою з сокирищем з сухої твердої деревини з потовщенням на кінці. Обрубку виконують в напрямку від

комля до вершини, розташовуючись з протилежного боку дерева від сучків, що обрубуються. Забороняється обрубувати або обрізати сучки, стоячи на поваленому дереві або осідлавши його, у нестійко лежачого дерева, а також кількома працівниками у одного дерева. При очищенні дерев від сучків за допомогою моторних інструментів не можна працювати вночі. Пила повинна ковзати по стовбуру і спиратися про нього.

При обрізанні сучків верхньої і бічних частин стовбура ступні ніг працівника повинні бути на відстані 30–40 см один від одного і в 10–12 см від дерева. За відпилювання нижніх гілок, на які спирається дерево, необхідно вжити заходів, що виключають падіння стовбура на ноги. Ноги працівника повинні знаходитися в 30–40 см від стовбура. Сучки з боку працівника спилюють верхньою гілкою ланцюга рухом пилки від себе. Напружені сучки зрізують за два прийоми: спочатку підрізають напружені волокна, а потім – врівень зі стовбуром. Довгі сучки (щоб уникнути затиску пильного апарату) спочатку відпилюють на відстані 1–1,5 м від основи, а потім – врівень зі стовбуром.

При переході від одного дерева до іншого пильний апарат повинен бути загальмований або слід вимкнути двигун. Не дозволяється пиляння кінцевим елементом пильного апарату (небезпека відкидання пили на працівника), з тупим ланцюгом, заправляти бачок паливом при працюючому двигуні, використовувати масу тіла для додаткового натискання на моторний інструмент.

6.3 Лісовідновлення та лісорозведення

Для розв’язання проблеми безперервного і невиснажливого лісокористування, першорядним значенням має бути відтворення лісових ресурсів, вирощування високопродуктивних лісових насаджень відповідно до типу лісорослинних умов, одержання максимального приросту при мінімальних економічних затратах.

В ревізійному періоді (протягом року) відтворення лісів проектується здійснювати шляхом лісовідновлення на зрубах поточного і попереднього року, а також шляхом лісорозведення на не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянках (галявини, пустирі, передані земельні ділянки під лісорозведення). Запроектовані щорічні обсяги відтворення лісів по лісництвах згідно матеріалів лісовпорядкування наведені в таблиці нижче.

Таблиця 6.3.1 Запроектовані обсяг з відтворення лісів у розрізі лісництв на 2026 р., (попередні)

Назви лісництв	**Лісовідновлення**			**Лісороз-ведення**	**Усього**
	лісові культури	**природне поновлення**	**разом**		
Барське	2,1		2,1		2,1
Вендичанське	1,7	0,5	2,2		2,2
Джуринське	23,2		23,2		23,2
Жмеринське	1,9		1,9		1,9
Івашковецьке	10,3		10,3		10,3
Копайгородське	3,2		3,2		3,2
Котюжанське	7,5		7,5		7,5
Людовське	3,2		3,2		3,2
Моївське	12,9		12,9		12,9
Мурованокуриловецьке	6,6		6,6		6,6
Ялтушківське	5,2	0,9	6,1		6,1
Ямпільське	2,9		2,9		2,9
Ярошинське	4,8		4,8		4,8
Разом	85,5	1,4	86,9		86,9

Проекти на створення лісових культур складаються за схемами змішування порід в залежності від типу лісорослинних умов та характеристики лісокультурної площі відповідно до проєктів організації та розвитку лісового господарства.

Обробіток ґрунту – це дія механічними або ручними знаряддями на ґрунт, що сприяє поліпшенню його фізичних, хімічних, біохімічних властивостей, водного і теплового режиму, активізації діяльності ґрунтової фауни, нейтралізації шкідливого впливу трав’яної рослинності з метою створення сприятливих умов для кореневого живлення деревних і чагарникових рослин.

Обробіток ґрунту є однією з основних умов успішного приживлення, збереження і росту штучних лісових насаджень.

Залежно від типу лісорослинних умов і категорій лісокультурних площ відповідно до проекту лісовпорядкування лісового господарства, обробіток ґрунту під лісові культури проводиться за різними технологічними схемами, куди входять певні способи: оранка, влаштування та прокладання терас, гряд, ямок, борозен, скиб, лунок, а також розпушення, фрезерування, дискування, лущення, культивація, боронування і коткування.

Суцільний обробіток ґрунту вимагає високих трудозатрат, тому не застосовується.

Частковий обробіток ґрунту – прокладання борозен, смуг, валів або створення ямок, площадок, терас. Із усіх видів часткового механізованого обробітку ґрунту найчастіше застосовується прокладання смуг у двох варіантах: оранка смугами на одному рівні із землею; створення мікропідвищень у вигляді скиб або гребенів.

Обробіток ґрунту на рівні поверхні землі або з незначним його підвищенням проводиться за допомогою фрези, дискових борін. При цьому розпушуються і перемішуються верхні шари ґрунту та лісової підстилки.

На зрубах з груповим розміщенням природного відновлення, де не можна використовувати плуги, культиватори та борони, застосовується обробіток ґрунту площадками, який проводиться по «вікнах» серед природного відновлення деревних порід, у сирих і мокрих, типах лісорослинних умов.

Розмір і кількість площадок на лісокультурній площі визначається розміщенням та кількістю природного відновлення, кількістю пнів, розчисткою лісосік, методом створення культур, різновидом садивного матеріалу.

Сприяння природному поновленню буде проводитись шляхом збереження та догляду за підростом господарсько-цінних порід при проведенні рубок, а також шляхом мінералізації ґрунтового покриву шляхом осіннього

рихлення ґрунту, з метою створення максимально сприятливих умов для появи сходів лісотвірних порід.

Терміни змикання лісових культур і переведення їх у вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки, в залежності від групи типів лісу і цільової породи, прийняті у середньому 6 років.

Із запланованими на 2026 рік обсягами заходів по лісовідновленню та лісокультурному виробництву можна ознайомитись у таблиці, що подана нижче.

Таблиця 6.3.2 Заплановані заходи по лісокультурному виробництву на 2026 р. (попередні)

N п/п	**Найменування робіт, заходів**	**Одиниця виміру**	**Обсяг**
1	2	4	5
1	Садіння і висівання лісу, усього,	га	85,5
	у тому числі: садіння лісу	га	75,7
	висівання	га	9,8
2	Сприяння природному поновленню	га	1,4
3	Догляд за природним поновленням в переводі на однократний	га	
4	Реконструкція насаджень	га	
5	Догляд за лісовими культурами в переводі на однократний	га	1850
6	Доповнення лісових культур	га	60
7	Обробіток ґрунту під лісові культури, усього, у тому числі:	га	74,7
	під лісові культури наступного року	га	20
8	Заготівля лісового насіння, усього,	кг	6000
	у тому числі: сосни звичайної	кг	
	сосни палласа	кг	
	ялини	кг	
	дуба звичайного	кг	6000
	бука	кг	
	інші	кг	
9	Вирощування садивного матеріалу в розсадниках, усього	га	1
		тис.шт	1000
	в тому числі		
	вирощування сіянців та укорінених живців	га	1
		тис.шт	1000
	з них із закритою кореневою системою	тис.шт	
	вирощування саджанців	га	
		тис.шт	
	з них із закритою кореневою системою	тис.шт	
10	Створення і вирощування плантацій - усього	га	
	в тому числі:		
	об'єктів ПЛНБ	га	
	плюсових дерев	га	

6.4 Охорона лісів від пожеж

У відповідності до існуючих нормативів проведене протипожежне впорядкування (згідно матеріалів базового лісовпорядкування), яке включає комплекс правових, організаційних, технічних, лісогосподарських та інших заходів, направлених на попередження виникнення пожеж, обмеження їх розповсюдження, зниження пожежної небезпеки в лісі, підвищення пожежостійкості деревостанів, своєчасне виявлення пожеж та їх гасіння. Заходи з охорони лісів від пожеж запроектовані з врахуванням економічних, біологічних і екологічних особливостей лісового фонду.

В основу проектування покладені положення «Правила пожежної безпеки в лісах України» (2005), «Положення про лісові пожежні станції» (2006), узгоджені з лісогосподарськими підприємствами основні заходи з протипожежного улаштування. Пожежна безпека в лісі забезпечується проведенням профілактичних заходів, оперативного виявлення і ліквідації лісових пожеж на території лісового фонду. З цією метою проводиться розробка оперативних протипожежних планів, встановлюється регламент роботи лісопожежних служб в залежності від пожежної небезпеки і фактичної горимості лісів, проводиться регулювання відвідування лісових урочищ, а також контроль дотримання правил пожежної безпеки.

Ступінь пожежної небезпеки визначався за «Шкалою оцінки природної пожежної небезпеки лісових ділянок лісового фонду» розробленою інститутом «Укрдіпроліс» і затвердженою наказом Міністерства лісового господарства України від 2 червня 1997 року № 52. Згідно цієї шкали всі лісові ділянки підприємств діляться на 5 класів пожежної небезпеки: I – дуже висока, II – висока, III – середня, IV – низька, V – дуже низька.

Ліси Жмеринського надлісництва характеризуються 2,85 класом пожежної небезпеки, що зумовлено значною питомою вагою вкритих лісовою

рослинністю лісових ділянок твердолистяних насаджень і відвідуванням лісу населенням. Розподіл лісових ділянок за класами природної пожежної небезпеки наведено в таблиці нижче.

Таблиця 6.4.1 Розподіл лісових ділянок за класами пожежної небезпеки, га

Лісництво	**Класи пожежної небезпеки**					**Разом**	**Серед-ній клас**
	1	**2**	**3**	**4**	**5**		
Людовське	74,8	69,4	4149,1	71,5	84,3	4449,1	3,0
Копайгородське	90,5	83,3	2145,4	41,7	39,7	2400,6	2,94
Барське	96,0	20,8	2667,2	40,6	78,3	2902,9	2,99
Жмеринське	94,0	9,0	3416,0	182,7	128,8	3830,5	3,06
Ялтушківське	61,4	33,4	2197,7	66,3	85,5	2444,3	3,03
Ярошинське	98,8	74,2	2715,4	49,7	52,7	2990,8	2,96
Мурованокуриловецьке	519,3	800,1	2997,5	47,9	136,3	4501,1	2,66
Котюжанське	119,2	202,3	2814,7	117,8	66,5	3320,5	2,94
Івашковецьке	149,6	96,4	4328,1	66,8	106,3	4747,2	2,97
Джуринське	301,5	86,1	4423,8	59,8	107,2	4978,4	2,91
Моївське	152,8	313,1	3481,4	140,2	91,9	4179,4	2,92
Вендичанське	467,3	710,0	1513,2	186,7	127,2	3004,4	2,59
Ямпільське	1005,7	1646,7	2045,8	160,2	255,3	5113,7	2,41
Вендичанське (Могилів-Подільське)	433,6	633,9	887,0	48,2	377,0	2379,7	2,7
Разом	3664,5	4778,7	39782,3	1280,1	1736,8	51242,4	2,85
%	7	9	78	2	4	100	

Територія надлісництва за способами виявлення лісових пожеж і боротьби з ними віднесена до зони наземної охорони лісів в поєднанні з автопатрулюванням.

У комплексі заходів, які направлені на підвищення ефективності боротьби з пожежами, провідне місце займає організація служби державної лісової охорони та її практична діяльність по контролю за дотримання правил пожежної безпеки в лісі, недопущенню і своєчасному виявленню виникаючих спалахів, оперативному прийняттю заходів по боротьбі з лісовими пожежами.

Заходи з охорони лісів від пожеж на 2026 рік запроектовані для над лісництва з врахуванням економічних, біологічних і екологічних особливостей

лісового фонду і наведені в таблиці нижче. Основними протипожежними заходами попереджувального характеру на підприємстві є: встановлення попереджувальних (агітаційних) аншлагів, обладнання місць відпочинку й паління, ремонт панно, аншлагів та шлагбаумів, проведення роз'яснювальної роботи з місцевим населенням; обмежувального – створення й догляд за мінералізованими та протипожежними смугами і розривами; будівельно-ремонтного – ремонт і утримання доріг протипожежного призначення; дозорно-сторожових – організація пунктів зосередження протипожежного інвентаря, утримання тимчасових пожежних сторожів та організація ДПД.

Одним із ключових завдань при підготовці до пожежонебезпечного періоду є проведення навчань персоналу. Варто зазначити, що до гасіння ландшафтних пожеж допускаються виключно працівники, які пройшли відповідне навчання за курсом «Лісовий пожежний» або «Керівник гасіння лісової пожежі», здали успішно підсумковий контроль та отримали посвідчення, яке і є допуском до гасіння пожежі.

Таблиця 6.4.2 Запроектовані обсяги протипожежних заходів по Жмеринському надлісництвуна 2026 рік

Найменування заходів	**Одиниця вимірювання**	**Усього по надлісництву**	**Термін виконання**
1. Обмежувальні протипожежні заходи			
1.1. Створення мінералізованих смуг	км	71,0	I-II квартал 2026 року
1.2. Догляд за мінералізованими смугами	км	176,0	I-III квартал 2026 року
2. Будівельні і ремонтні роботи			
2.1. Ремонт і утримання доріг протипожежного значення	км	2,5	II квартал 2026 року

Крім вказаних в таблиці заходів з протипожежного впорядкування, більше уваги приділятиметься роз'яснювальній роботі серед населення, а також пропаганді правил пожежної безпеки в лісі через усі доступні інформаційні канали.

Таблиця 6.4.3 Типовий перелік забезпечення протипожежним обладнанням та засобами гасіння пунктів зосередження протипожежного обладнання та інвентарю у Жмеринському надлісництві

№	Найменування протипожежного обладнання та засобів гасіння лісових пожеж	Кількість
1.	Цистерни знімні місткістю 800-1500 літрів, одиниць	1
2.	Навісні насоси, одиниць	1 (за потреби)
3.	Мотопомпи, одиниць	1
4.	Пожежні напірні рукави, погонних метрів	160
5.	Запалювальні апарати, одиниць	2
6.	Хлопавки пожежні, одиниць	5
7.	Лопати, одиниць	10
8.	Сокири, одиниць	2
9.	Граблі, одиниць	2
10.	Бензопили, одиниць	1
11.	Переносні радіостанції, одиниць	1
12.	Аптечки першої медичної допомоги, одиниць	1
13.	Ранцеві обприскувачі, одиниць	4

На території надлісництва функціонує 13 пунктів зосередження протипожежного обладнання та інвентарю укомплектованих відповідно до постанови КМУ №612 від 20 травня 2022 р. Додатково в наявності є 11 пожежних модулів на пристосованому шасі та трактори з ґрунтообробним обладнанням для забезпечення ДПД їх функціональних обов'язків.

6.5 Захист лісу від шкідників і хвороб

Захист лісу від шкідників та хвороб – важливий напрямок лісогосподарської діяльності. Він забезпечується шляхом систематичного спостереження за станом лісів, своєчасного виявлення осередків шкідників і

хвороб лісу.

За сприятливих умов шкідники лісу періодично дають спалахи масового розмноження. Саме під час спалаху масового розмноження хвоє – та листогризучі комахи порівняно в короткі терміни здатні розповсюджуватися на тисячі гектарів і наносити лісам сильні пошкодження, викликаючи втрату приросту, сильне ослаблення і подальше усихання дерев або цілих насаджень.

Нагляд за шкідниками і хворобами лісу ведеться лісовою охороною на постійній основі із відповідною реєстрацією у книгах обліку.

Рекогносцирувальний нагляд організовується для своєчасного виявлення підйому чисельності найнебезпечніших шкідників лісу, небезпечних в умовах даного району, окомірної оцінки загрози для насаджень і забезпечення нагляду за станом цих осередків. Планується провести обстеження на площі не меншій ніж за попередній рік –4500 га.

Заходи боротьби переважно профілактичні: лісогосподарські заходи, що підвищують біологічну стійкість насаджень (створення змішаних культур з підліском, підбір порід відповідно до місцевих кліматичних і ґрунтових умов, стійких до хвороб і шкідників, правильний вибір системи рубок, дотримання санітарних правил і т.д.), своєчасне очищення місць рубок від порубкових залишків та ін. Ефективне закладання ловчих дерев в насадженнях, для чого використовують ті, що повалило вітром, бурею, снігом, хворі і сильно ослаблені дерева, на які приваблюють шкідників, літаючих весною (за місяць до початку льоту) і влітку (безпосередньо перед початком льоту або при появі перших жуків).Відносно окремих випадків розробляють системи заходів на основі даних спеціальних лісопатологічних обстежень.

При необхідності обробку лісових насаджень біологічними інсектицидами доцільно проводити методом малооб’ємного або ультра малооб’ємного обприскування із застосуванням авіації, а також наземним методом із застосуванням аерозольної технології в місцях де дозволяють

особливості рельєфу, з урахуванням наявністі проїзних шляхів, а також із застосуванням тракторних оприскувачів О.В.Т. В місцях недоступних для застосування наземної техніки, можливо застосування ранцевих оприскувачів.

В санітарно-захисних зонах, для обробки лісових насаджень, можливе використання вірусного інсектициду «Вірін-НШ». Із біологічних і інсектицидів для захисту лісових насаджень також можливо застосування біопрепаратів вироблених на основі Bacillus thuringiehsis.

Пріоритетним напрямком діяльності лісозахисної служби є впровадження біологічних засобів і методів боротьби із шкідливими комахами та хворобами лісу. Такі засоби боротьби не шкідливі для довкілля.

Для боротьби з шкідниками лісу, лісовому господарству необхідно використовувати птахів, лісових мурах, ентомофагів (комах-хижаків). Біологічний метод боротьби – найефективніший і найдешевший спосіб. За його допомогою можна відновити рівновагу в лісах, і значно підвищити їх стійкість.

Використання мурах в боротьбі з шкідниками лісу – важливий профілактичний захід в загальній системі лісозахисту, його необхідно поєднувати з іншими заходами, направленими на підвищення стійкості лісонасаджень.

Невід’ємною складовою частиною біологічного комплексу є комахоїдні птахи лісового біоценозу. Більшість видів птахів, які гніздяться на території України, вигодовують своє потомство різними видами комах, в т. ч. і тим, що завдають шкоди лісовим насадженням.

Для використання комахоїдних птахів з метою захисту лісових насаджень заплановано проводити біотехнічні роботи по приваблюванню видів птахів із родин ткачикових (Ploceidae), шпакових (Sturnidae), синицевих (Paridae), повзикових (Sittidae), мухоловкових (Muscicapidae), славкових (Sylviidae), ополовникових (Aegithalidae), в’юркових (Fringillidae), дроздових (Turdidae), та інших корисних для лісу птахів.

Ще одним дієвим способом для збору (ліквідації) шкідників являється використання феромонних пасток. Принцип дії феромонних полягає у тому, що на дно лійкоподібної пластмасової конструкції закладається пластинка, яка протягом місяця виділяє запах, ідентичний природним феромонам. Жуки злітаються на запах і потрапляють у пастку.

В останні роки спостерігається збільшення обсягів всихання лісів. Кліматичні та фізико-географічні умови розташування надліснитва є сприятливими для масового розмноження шкідників і хвороб лісу.

Таку 2025 році проведено заходи з поліпшення санітарного стану лісів на площі 296,8 га загальною масою 10573 куб. м.

В 2025 році площа заходів біологічної боротьби в осередках шкідників і хвороб лісу склала 300,0 га (вивішування штучних гнізд 1500 шт).

Для призначення та проведення лісогосподарських заходів необхідно збирати інформацію держаної лісової охорони (первинної ланки), які безпосередньо проводять охорону та нагляд за лісовими насадженнями у вигляді повідомлення про появу ознак погіршення санітарного стану лісів, після чого, за комісійним обстеженням із представниками лісозахисних організацій та в окремих випадках (суцільні санітарні рубки) за згодою органів місцевого самоврядування, складається відповідний акт лісопатологічного обстеження на основі якого формується перелік санітарно-оздоровчих заходів.

Всі заходи проводяться в міру необхідності з врахуванням змін, які відбуваються у санітарному стані насаджень

6.6 Господарська діяльність надлісництва на забруднених

радіонуклідами територіях, з урахуванням рівня їх забрудненості, у тому числі вибухонебезпечними предметами

На території діяльності Жмеринського над лісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» не виявлено забруднених територій радіонуклідами та вибухонебезпечними предметами.

У разі виявлення таких територій надлісництво буде керуватися затвердженою Програмою моніторингу забруднених/імовірно забруднених територій вибухонебезпечними предметами в зоні діяльності Жмеринського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України», яка містить у собі такі пункти:

- Нормативно-правова база;
- Порядок надання статусу територій, забруднених вибухонебезпечними предметами, відповідно до Кодексу цивільного захисту України;
- Заходи з розмінування на забрудненій території;
- Реєстр територій, забруднених (імовірно) забруднених вибухонебезпечними предметами
- Встановлення територій, які віднесені до потенційно забруднених вибухонебезпечними предметами, до моменту створення Реєстру

6.7 Дотримання принципу невиснажливості

Відповідно до статті 34 Лісового Кодексу України «організація лісового господарства має своїм завданням забезпечувати ведення лісового господарства на засадах сталого розвитку з урахуванням природних та економічних умов, цільового призначення, лісорослинних умов, породного складу лісів, а також функцій, які вони виконують».

Розроблений проєкт лісовпорядкування відповідає основним принципам сталого ведення лісового господарства: відповідність чинному законодавству України та угодам, ратифікованих Україною; лісогосподарські заходи спрямовуються на багатоцільове використання продуктів і функцій лісу з метою підвищення економічної складової підприємства та отримання екологічних і соціальних вигод; збереження лісового біорізноманіття, унікальних лісових систем; розроблення системи заходів з ведення лісового господарства, їх вчасне оновлення і уточнення; постійне спостереження за станом лісів, контроль за виконанням лісогосподарських заходів; збереження лісів, які мають природоохоронне значення.

У матеріалах лісовпорядкування дається якісна і кількісна характеристика кожної лісової ділянки, комплексна оцінка ведення лісового господарства, що є основою для розроблення на засадах сталого розвитку проекту організації та розвитку лісового господарства відповідного об’єкта лісовпорядкування.

Проект організації та розвитку лісового господарства передбачає екологічно обґрунтоване ведення лісового господарства і розробляється відповідно до нормативно-правових актів, що регулюють організацію лісовпорядкування.

Лісокористувач, який здійснює планування, організацію, ведення лісового господарства і використання лісових ресурсів, з урахуванням господарського призначення лісів і природно-кліматичних умов, зобов’язаний забезпечувати безперервне, невиснажливе і раціональне використання лісів для планомірного задоволення потреб виробництва і населення в деревині та іншій лісовій продукції.

Згідно статті 71 Лісового Кодексу України «лімітом заготівлі деревини в порядку рубок головного користування є затверджена в установленому порядку розрахункова лісосіка. Заготівля деревини в порядку рубок головного

користування в розмірах, що перевищують розрахункову лісосіку, забороняється».

Відповідно до статті 43 Лісового Кодексу України «розрахункова лісосіка – щорічна науково обґрунтована норма заготівлі деревини в порядку рубок головного користування, яка затверджується для кожного власника, постійного користувача лісів окремо за групами порід, виходячи з принципів безперервності та невиснажливості використання лісових ресурсів».

Показники загальної середньої зміни запасу та фактичних обсягів заготівлі деревини необхідно піддавати систематичному аналізу з метою їхнього порівняння для забезпечення невиснажливого рівня у довгостроковій перспективі. Необхідно, щоб обсяг заготівлі деревної продукції лісу не перевищував невиснажливого рівня у довгостроковій перспективі, а заготовлену лісову продукцію необхідно ефективно використовувати.

Моніторинг рівня невиснажливого використання ресурсів лісу при регулярному збору і накопиченні даних з подальшим аналізом забезпечить прогноз змін показників для прийняття управлінських рішень.

Зважаючи на вище зазначене, вбачається, що поняття кількісного показника невиснажливості визначається, як відношення загального обсягу заготовленої деревини від усіх видів рубок до показника загальної середньої зміни запасу (річного приросту) визначеного у матеріалах базового лісовпорядкування.

Для встановлення показника невиснажливості (у %) використовуються матеріали проекту організації та розвитку лісового господарства, дані безперервного лісовпорядкування, а також відомості з ЕОД, які підтверджуються щомісячною звітністю по заготівлі деревин виробничими підрозділами.

Обрахунок невиснажливого рівня річного обсягу заготівлі деревини проводиться один раз на рік (як правило у кінці року) профільним спеціалістом

лісового господарства згідно визначеної форми (Додаток 1) де проводиться порівняльна оцінка планових та фактичних об'ємів заготівлі деревини від рубок головного користування та рубок догляду і формування лісів, а також порівняльна відсоткова оцінка загального фактичного обсягу заготівлі деревини та річного приросту.

За наявності перевищення рівня невиснажливості ведення лісокористування, інженерно-технічний персонал повинен відреагувати на перевищення і, залежно від кожного конкретного випадку:

- оцінити необхідність прийняття будь-яких дій щодо усунення причин перевищення рівня невиснажливості, з тим, щоб вона не повторювалася або не виникала ще;
- вжити заходів щодо коригування та виправлення перевищення рівня невиснажливості шляхом зараховування об'ємів заготівлі у рахунок не використаного обсягу заготівлі попередніх років, або враховувати об'єми заготовленої деревини які перевищили рівень невиснажливості в плануванні обсягів заготівлі наступного року;
- після коригувальних дій проводити частіший моніторинг – два рази на рік.

Результати моніторингу використовуються у формування планових заходів на наступний рік, а також задля пошуку інших шляхів та методів невиснажливого використання деревних ресурсів.

Таблиця 6.7.1 Визначення виснажливості держлісфонду від запланованих лісогосподарських заходів по Жмеринськомунадлісництву філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

N п/п	**Найменування робіт, заходів**	**Площа на якій проводяться лісогосподарські заходи, га**	**Маса деревини, що вирубується під час проведення**	**% використання запасу**

					лісогосподарського заходу, тис. м. куб.			
		Розрахункова	**План**	**%**	**Розрахункова**	**План**	**%**	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Всього по заготівлі	2401,6	1503,6	63	107,96	77,1	71	
2	Середня зміна запасу деревостанів, тис. м. куб. (згідно матеріалів базового лісовпорядкування 3,3 м. куб. на 1 га., у переводі на всю площу –165,79 тис. м. куб.)							165,79
3	Рубки догляду за лісом, усього, у тому числі:	1367,2	1349	99	27,07	21,4	79	
	освітлення	268,9	269	100				
	прочищення	220,1	220	100	0,46	0,04	9	
	проріджування	280,9	270	96	4,06	4,3	105	
	прохідні рубки	597,3	590	99	22,55	17,1	76	
4	Інші види рубок формування і оздоровлення лісів та інші заходи, пов'язані з веденням лісового господарства, усього, у тому числі:	740,4		45	8,35			
	Санітарні, усього, у тому числі:	724,1		46	8,35			
	вибіркові санітарні	713,7		47	7,42			
	суцільні санітарні	10,4		-	0,93		-	
	Лісовідновні рубки							

	Рубки переформування							
	Рубки, пов’язані з реконструкцією деревостанів							
	Ланшафтні рубки							
	Інші заходи з формування і оздоровлення лісів	16,3			-		-	
	Інші заходи, пов’язані з веденням лісового господарства							
5	Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства	16,2			-		-	
6	Рубки головного користування	277,8	154,6	56	72,54	55,7	77	

7. Моніторинг лісів

7.1 Методика моніторингу

Основні завдання оперативного моніторингу – дотримання вимог чинної нормативно-законодавчої бази ведення лісового господарства та природоохоронного законодавства, а також виконання планів господарювання, в тому числі і в межах ідентифікованих ОЦЗТ.

Включає виявлення та запобігання будь-якій незаконній діяльності в межах ідентифікованих ОЦЗТ, лісопатологічний моніторинг, моніторинг проведення господарських заходів, будівництва доріг, поводження з відходами, дотримання самих меж ОЦЗТ тощо. Оперативний моніторинг має проводитися досить часто, щоб виявити проблемні зони, за якими буде продовжено більш цілеспрямований моніторинг.

Методи оперативного моніторингу: патрулювання лісів силами лісової охорони; лісопатологічні обстеження; приймання виконаних робіт; тощо.

Моніторинг збереження ОЦЗ спрямований на оцінку того, чи досягаються цілі, визначені в плані господарювання, а також чи ефективними для збереження ОЦЗ є господарські заходи. На відміну від оперативного моніторингу увага зосереджена на моніторингу стану ОЦЗ. Дані, зібрані під час цього моніторингу, можуть бути доповнені даними оперативного моніторингу або супутніх спостережень.

Методи моніторингу збереження ОЦЗ: обстеження популяцій видів, що охороняються; обстеження оселищ; обстеження пралісів і старовікових лісів; обстеження генетичних резерватів; обстеження рослинності (дослідження індикаторних видів, вимірювання структури рослинності) – для ОЦЗ 1 і ОЦЗ 3; моніторинг ерозії ґрунтів; моніторинг рівнів седиментації води у природних водоймах; обстеження структури рослинності, ключової для запобігання ерозії (стан деревного та надґрунтового покриву) – для ОЦЗ 4; інтерв’ю із зацікавленими сторонами.

Під час моніторингу загроз відстежуються внутрішні та зовнішні загрози для ОЦЗ, виявлені під час процесу первинної оцінки загроз та оцінюється, чи виникли нові загрози. Моніторинг загроз включає цілеспрямований моніторинг індикаторів загрози (наприклад, моніторинг якості води) на ОЦЗТ, загрози, додатково зафіксовані під час оперативного моніторингу (наприклад, виявлення спалаху ентомошкідників під час лісопатологічного моніторингу) та інтерв'ю із зацікавленими сторонами (місцеві громади, органи місцевого самоврядування, НУО тощо) та експертами.

Методи моніторингу загроз: аналіз результатів патрулювання лісів силами лісової охорони (зокрема, динаміка незаконних рубок) та результатів лісопатологічних обстежень (динаміка розвитку шкідників та хвороб лісу); аналіз оперативного моніторингу за станом лісів; моніторинг інвазійних видів; аналіз частоти злив та повеней; тощо.

Під час проведення моніторингових досліджень слід враховувати охоронний статус видів тварин за списками: Червона книга України (категорії прийняті у виданні 1994 р.); МСОП – Червоного списку IUCN; ЄЧС Європейського Червоного списоку (EuropeanRedList, 1991, категорії наведені в Червоній книзі України (1994)); II-го або III-го Додатків Конвенції (Бернської) про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (1979); CITES I, II - видів, включених до 1-го або II-го Додатків Конвенції (Вашингтонської) про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення (1973); видів, включені до I-го або II-го Додатків Конвенції (Боннської) про збереження мігруючих видів диких тварин; регіональних червоних списків.

Результати проведеного моніторингу доцільно подавати в табличній формі.

Таблиця 7.1.1 Результати проведеного моніторингу

Вид моніторингу	Методика проведення	Документи з результатами моніторингу
Моніторинг для виявлення та опису впливів господарської діяльності на довкілля		
Результати діяльності з відновлення (критерій 10.1)	«Інструкція з проектування, технічного приймання, обліку га оцінки якості лісокультурних об'єктів»	Плани лісових культур Книга лісових культур Матеріали інвентаризації лісових культур Матеріали переведення у вкриту лісом площу
Використання для відновлення видів, які добре екологічно адаптовані до лісорослинних умов (критерій 10.2)		
Інвазивність або інші негативні впливи, пов’язані з будь-якими чужорідними видами в межах одиниці господарювання та поза нею (критерій 10.3)		
Підтвердження відсутності використання генетично модифікованих організмів (критерій 10.4)		
Результати лісівничої діяльності (критерій 10.5)	«Методичні вказівки з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Державного агентства лісових ресурсів України» «Інструкція з проектування, технічного приймання, обліку га оцінки якості лісокультурних об’єктів»	Акти відведення лісосік Акти огляду місць використання лісових ресурсів Зведена відомість проектів лісових культур та природного поновлення.
Вплив на довкілля при використанні: - добрив (критерій 10.6) - пестицидів (критерій 10.7) - засобів біологічного контролю (критерій 10.8)	Відповідно до розробленого плану в разі викоритання	Журнал обліку застосування пестицидів
Впливи небезпечних природних явищ (пожеж) (критерій 10.9)	Правила пожежної безпеки в лісах України, Постанова КМУ від 7 квітня 2023 р. № 313	Журнал обліку лісових пожеж Акти про лісові пожежі
Впливи розвитку інфраструктури, транспортної та лісівничої діяльності на рідкісні види та види, що перебувають під загрозою зникнення, на їхні оселища, екосистеми, ландшафтні цінності, воду та ґрунти (критерій 10.10)	Відповідно до ст. 39 Закону України «Про тваринний світ»	Документація з будівництва доріг та розвитку інфраструктури

Впливи заготівлі та вилучення деревини на недеревинну лісопродукцію, цінності довкілля, ліквідні відходи деревини та інші види продукції та послуги (Критерій 10.11)	«Методичні вказівки з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Державного агентства лісових ресурсів України»	Акти відведення лісосік Акти огляду місць використання лісових ресурсів
Моніторинг для виявлення та опису соціальних впливів господарської діяльності		
Докази незаконних або недозволених видів діяльності (Критерій 1.4)	Кодекс України про адміністративні лісо порушення, Лісовий кодекс України, Закон України про охорону навколишнього природного середовища	Книга обліку лісопорушень, Річний звіт про лісопорушення
Відповідність застосованим законам, місцевим законам, ратифікованим міжнародним конвенціям та обов'язковим нормам і правилам (Критерій 1.5)	1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-ІУ 2. Закон України «Про підприємство» від 07.02.1991 р. № 698-XII 3. Закон України про ціни та ціноутворення» від 21.06.2012 р. № 5007Л/І	Угоди купівлі-продажу, ТТН
Вирішення спорів і скарг (Критерії 1.6, 2.6 і 4.6)	ЗУ «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» Колективний договір ЗУ «Про звернення громадян»	Журнал обліку звернень громадян, СЕД
Програми та види діяльності, що стосуються прав працівників (Критерій 2.1)	Трудовий кодекс України, Колективний договір ДП «Ліси України»	Статут ДП «Ліси України»
Тендерна рівність, сексуальні домагання та тендерна дискримінація (критерій 2.2)	Законодавство України в сфері забезпечення тендерної рівності та протидії дискримінації, зокрема, Конституції України, ЗУ «Про забезпечення рівних прав та та можливостей жінок і чоловіків».	Накази про зарахування на роботу, Протоколи зборів профспілки, договори підряду, тексти конвенцій МОП
Програми та види діяльності, що стосуються охорони праці та техніки безпеки (критерій 2.3)	Закон України «Про охорону праці» складається з цього Закону, Кодекс законів про працю України .	Журнал реєстрації Інструктажів з охорони праці, Інструкції розроблені для підприємства
Виплата заробітної плати (критерій 2.4)	Закон України «Про оплату праці»	Розрахункова відомість виплати заробітної плати
Навчання працівників (критерій 2.5)	Закон України «Про професійний розвиток працівників», Кодекс законів про працю України»	Особові картки працівників, документи про перепідготовку та підвищення кваліфікації працівників
Здоров'я працівників, яке піддається дії пестицидів, за умови їх застосування (критерій 2.5 і критерій 10.7)	Наказ Міністерства охорони здоров'я України 03.08.1988 N21, документ МОП (Безпека при використанні хімічних речовин на виробництві»	Журнал інструктажів з гігієни та безпеки праці, Інструкція з безпеки праці при використанні пестицидів.

Виявлення місцевих громад та їхніх законних прав (критерій 4.1)	ЗУ «Про місцеве самоврядування»	Перелік визначених місцевих громад і тих громад, які можуть бути зачеплено господарською діяльністю Документація, що свідчить про залучення громад чи їх вповноважених представників
Повне виконання умов юридично обов'язкових угод (критерій 4.2)	ЗУ «Про місцеве самоврядування»	Журнал реєстрації звернень громадян, Книга звернень громадян. Протоколи лісовпорядкувальних нарад.
Стосунки з громадами (критерій 4.2)	ЗУ «Про місцеве самоврядування»	Документи, що стосуються інформування місцевих громад про поточну та заплановану лісогосподарську діяльність
Охорона місць особливого культурного, екологічного, економічного, релігійного або духовного значення для місцевих громад (критерій 4.7)	Закон України Про землзекреаційного призначення, Закон України Про охорону культурної спадщини. Закон України Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року, Закон /країни Про оцінку впливу на довкілля	Перелік місць особливого культурного, екологічного, економічного, релігійного або духовного значення для місцевих громад Задокументовані заходи з охорони місць особливого культурного, екологічного, економічного або релігійного значення
Місцевий економічний і соціальний розвиток (Критерій 4.2, Критерій 4.3, Критерій 4.4, Критерій 4.5)	Комунальні лісогосподарські підприємства місцеві громади інформаційний довідник.	Журнал реєстрації звернень громадян, Книга звернень громадян. Протоколи лісовпорядкувальних нарад. Договори з підрядниками та постачальниками, стратегічний план підприємства
Отримання різноманітних вигід та/або продукції (критерій 5.1)	Вимоги процедури ГБС-РИО-ЗО-106	Форма №3-лг, Форма №10-лг
Збереження та/або посилення екосистемних послуг (критерій 5.1)	Вимоги процедури РБС-РіЮ-ЗО-306, Карпіщенко О.І Стратегічне планування: навч. посіб, Горелов Д.О. Стратегія підприємства: навч.-метод. посіб	Звіти про виробництво продукції, виготовленої підприємством із ресурсів лісу (Форма №3-лг, Форма №10-лг)
Фактичні у порівнянні із запланованими річні обсяги заготівлі деревинної та недеревинної лісопродукції (критерій 5.2)	Проект організації і розвитку лісового господарства, «Інструкції про порядок ведення державного лісового кадастру і первинного обліку лісів» №1267/18562 Затв.16.12.2010 р.	Матеріали санітарних та лісопатологічних обстежень, Звітні дані про обсяги рубок, Журнал видачі лісових квитків, огляду місць заготівлі деревини та недеревинної лісової продукції
Використання місцевої переробки, надання послуг та виробництва доданої вартості (критерій 5.4)	Проект організації і розвитку лісового господарства, Проект міжнародної технічної допомоги «МІСЦЕВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК МІСТ УКРАЇНИ»	Стратегічний план підприємства, Перелік споживачів продукції підприємства, Договора

Довготермінова економічна життєздатність (критерій 5.5)	Національна економічна стратегія на період до 2030 року, Господарського кодексу України	Лісовпорядкувальний проект (Проект організації і розвитку лісового господарства). Виробничо-фінансовий план
Категорії 5 і 6 особливих цінностей для збереження, що визначені в Критерії 9.1.	Про затвердження ознак з собливо цінних для збереження територій (ОЦЗТ), х визначення, охорону моніторинг	Задокументовані результати оцінювання: стану ОЦЗ (в т.ч. ОЦЗТ від яких вони залежать), ефективності заходів, виконаних на ОЦЗТ.
Процедури моніторингу для виявлення та опису змін екологічних умов		
Цінності довкілля та екосистемні функції, в т.ч. депонування та утримування вуглецю (Критерій 6.1); включаючи ефективність визначених та вжитих заходів із запобігання негативним впливам господарської діяльності на цінності довкілля, пом'якшення таких впливів і відновлення цих цінностей (Критерій 6.3)	Інструкція з оцінки можливого соціального та екологічного впливу лісогосподарських заходів, що плануються, та екологічних наслідків проведених лісогосподарських заходів	Документи «Оцінка екологічних наслідків проведення лісогосподарського заходу»
Рідкісні види та види, що перебувають під загрозою зникнення, та ефективність вжитих заходів з охорони таких видів та їх оселиш, (Критерій 6.4)	Про виявлення рідкісних видів, охорону і моніторинг Положення про виявлення та реєстрацію рідкісних зникаючих видів флори і фауни у лісовому фонді	Результати моніторингу рідкісних і зникаючих видів флори і фауни
Репрезентативні ділянки та ефективність вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення (Критерій 6.5)	Законі України «Про природно-заповідний фонд України», Конвенції про охорону біологічного різноманіття Положення (паспорти) та охоронні зобов'язання для об'єктів ПЗФ, розташованих на одиниці господарювання.	Перелік виділених репрезентативних ділянок.
Аборигенні види, що трапляються природно та біологічне різноманіття, а також ефективність вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення (Критерій 6.6)	Лісовпорядкувальний проект Таксаційні описи. Карта поділу лісів підприємства на категорії.	Паспорти генетичних резерватів, постійних лісонасінних ділянок. Книга лісових культур. Проекти лісових культур. Проект мисливського впорядкування. Звіти про лісопорушення. Статистична звітність щодо ведення мисливського господарства Переліки організацій (користувачів), мисливські угіддя
Природні водотоки, водойми, кількість та якість води, а також ефективність вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення (Критерій 6.7)	Інструкція з впорядкування лісового фонду України	Проект організації та розвитку лісового господарства
Ландшафтні цінності та ефективність вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення (Критерій 6.8)	Інструкція з впорядкування лісового фонду України	Проект організації та розвитку лісового господарства

Перетворення природних лісів на плантації або на землі, не пов'язані з веденням лісового господарства (Критерій 6.9)	Інструкція з впорядкування лісового фонду України	Проект організації та розвитку лісового господарства
Категорії 1-4 особливих цінностей для збереження, визначені згідно з Критерієм 9.1 та ефективність вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення.	Про затвердження ознак особливо цінних для збереження лісів (ОЦЗЛ), їх визначення, охорону і моніторинг	Задокументовані результати оцінювання: стану ОЦЗ (в т.ч. ОЦЗТ, від яких вони залежать), ефективності заходів, виконаних на ОЦЗТ.
Рівень забруднення одиниці господарювання радіонуклідами.	Рекомендації по веденню лісового господарства в умовах радіоактивного забруднення	Карти рівнів радіаційного забруднення

Перелік ділянок ОЦЗ додається (Додаток 1).

7.2 Періодичність

В залежності від видів запроектованих заходів та строків на їх виконання, моніторинг результатів можна проводити кожного місяця, кварталу та півріччя основуючись на показники підтверджені місячними звітами.

7.3 Показники

Структура системи моніторингу повинна включати наступні показники:

- екологічні показники – стан лісів, біорізноманіття, природне поновлення, санітарний стан, наявність інвазійних видів, стан водних ресурсів та інші (перелік санітарних заходів та стан їх реалізації; відомість природнього поновлення при оформленні матеріалів відводів на суцільні рубки; кількість спожитої води для технічних робіт по вирощуванню посадкового матеріалу);

- виробничі показники – обсяги лісозаготівлі, лісовідновлення та лісорозведення, площі рубок, використання недеревних ресурсів, ефективність протипожежних заходів, приживлюваність лісових культур та інші (книга обліку рубок, книга лісових культур, місячні звіти по об’ємах проведених робіт, книга реєстрації лісових пожеж, книга чергового у пожежонебезпечний період,

інвентаризація лісових культур та інше);

- соціально-економічні показники – працевлаштування місцевого населення, створення доданої вартості на місцевому рівні відповідно до масштабу, інтенсивності та ризику, залучення місцевих громад тощо (проведення оглядів насаджень для планування лісогосподарського заходу, штатна чисельність працівників у надлісництві)

7.4 Документування результатів, у тому числі картування

З документацією, результатами моніторингу можна ознайомитись безпосередньо за відповідним запитом до надлісництва, а також у скороченому варіанті (у зв'язку із урахуванням конфіденційності інформації) на офіційному сайті надлісництва. Планово-картографічні матеріали для плану лісоуправління додаються (Додаток 2).

8. Соціальні аспекти

8.1 Права працівників, гігієна та безпека праці, гендерна рівність

Права працівників, гігієни та безпеки праці, гендерної рівності на підприємстві повністю гарантуються та виконуються на підставі основних наступних документів:

- Конституції України,
- Статуту підприємства,
- Колективного договору,
- Галузевої угоди,
- Штатного розпису,
- Посадових інструкцій,
- Положення про службу ОП,
- Конвенції МОП про працю, ратифікованих Україною (№ 29; 87; 98; 100; 105; 111; 138; 182;)

Надлісництво підтримує принципи та права на працю, визначені в Декларації МОП про основні принципи і права на працю які базуються на восьми основних Конвенціях МОП про працю. Підприємство сприяє гендерній рівності у працевлаштуванні, в можливостях навчання, укладанні угод, в процесах залученості до господарської діяльності, жінки та чоловіки працюють на однакових умовах, отримують однакову заробітну плату за однаково виконану роботу. Облікова кількість штатних працівників на 01.01.2025 року становить: 170 чоловіків та жінки - 13 осіб. На підприємстві розроблена програма конфединційних та ефективних заходів для сповіщення про сексуальні домагання і дискримінацію за гендерними ознаками, сімейним станом, батьківством або сексуальною орієнтацією та їх усунення.

Дитяча праця – це форма експлуатації, яка є порушенням прав людини. Дитяча праця порушує фізичний, соціальний, психічний, психологічний та духовний розвиток дитини.

Надлісництвоу своїй діяльності не використовує та не підтримує використання праці дітей, які не досягли встановленого законодавством мінімального віку, з якого допускається прийняття на роботу.

Забороняє найгірші форми дитячої праці:

а) усі форми рабства або практику, подібну до рабства, як наприклад, продаж дітей та торгівля ними, боргова кабала та кріпосна залежність, а також примусова чи обов'язкова праця, включаючи примусове чи обов'язкове вербування дітей для використання їх у збройних конфліктах;

б) використання, вербування або пропонування дитини для заняття проституцією, виробництва порнографічної продукції чи для порнографічних вистав;

в) використання, вербування або пропонування дитини для незаконної діяльності, зокрема, для виробництва та продажу наркотиків, як це визначено у відповідних міжнародних договорах;

г) роботу, яка за своїм характером чи умовами, в яких вона виконується, може завдати шкоди здоров'ю, безпеці чи моральності дітей.

У надлісництві заборонено застосування праці дітей (осіб молодше 18 років) на: нічних роботах, надурочних роботах, роботах у вихідні дні, важких роботах, і на роботах зі шкідливими або небезпечним умовами праці, у тому числі на роботах з виробництва деревного вугілля, на роботах, пов’язані з підійманням і переміщенням речей, маса яких перевищує встановлені для них граничні норми відповідно до чинного законодавства.

Законодавчо в Україні заборонено прийняття на роботу осіб молодше 16 років. Мінімальний вік особи для працевлаштування до Звенигородського

надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» становить 18 років.

Надлісництво не допускає випадків і не підтримує використання примусової праці, яка полягає у виконанні робіт чи наданні послуг під загрозою застосування насильства чи покарання або будь-яких інших форм примусу, унаслідок обману, шахрайства, зловживання владою, під загрозою доносу в органи влади, а також з метою забезпечення погашення боргу, на кабальних чи рабських умовах. Крім того, не допускається використання праці осіб, які стали предметом торгівлі. Одночасно гарантує, що під час прийняття на роботу не вимагає від потенційних працівників жодних застав (коштів, майна, документів) чи зборів, грошової винагороди за працевлаштування.

У надлісництві забороняється забирати й утримувати посвідчення особи працівників (зокрема паспорти, водійські посвідчення, тощо) або знищувати, приховувати, конфісковувати чи в інший спосіб обмежувати чи забороняти доступ працівників до таких документів.

Працівникам надлісництва гарантовано право залишати свої робочі місця після закінчення робочого дня, вільно пересуватися в межах відведених ним робочих зон у робочий час, у тому числі мати доступ до питної води та туалету, душу, доступ до медичної допомоги, а також дозволено залишати об'єкт для прийому їжі.

За всі виконані роботи працівникам повинна виплачуватись заробітна плата, яка перераховується безпосередньо працівникам, без будь-яких посередників.

Усі умови працевлаштування повинні бути викладені у трудовому договорі та добровільно погоджені працівниками до початку роботи. Договори не можуть бути змінені в односторонньому порядку після їх підписання з метою надання працівникам менш вигідних заробітних плат, пільг та (або) умов праці.

Всім працівникам має бути дозволено звільнитися або розірвати трудовий договір відповідно до умов трудового договору та національних нормативних актів.

Надлісництво забезпечує відсутність дискримінації (будь-яке розрізнення, недопущення або перевага) в усіх аспектах працевлаштування, праці та занять за будь-якою з ознак: раси, кольору шкіри, мови, політичних, релігійних та інших переконань, статі, гендерної ідентичності, сексуальної орієнтації, етнічного, соціального та іноземного походження, віку, стану здоров'я, підозри чи наявності захворювання на ВІЛ/СНІД , інвалідності, сімейного та майнового стану, місця проживання, членства у професійній спілці чи іншому об'єднанні громадян, участі у страйку, звернення або наміру звернення до суду чи інших органів за захистом своїх прав або надання підтримки іншим працівникам у захисті їх прав, повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, та ін.

Беручи до уваги норму позитивних дій, у ситуації вибору з двох кандидаток/тів на посаду, які продемонстрували однакові знання та вміння, обирається та особа, яка належить до статі, що менше представлена у надлісництві на даний момент. Прагнучи забезпечити різноманіття за іншими ознаками, у випадку вибору з двох кандидаток/тів на посаду, які продемонстрували однакові знання та вміння, обирається та особа, яка належить до вразливих категорій населення, яка зазнає дискримінації в суспільстві на підставі гендерної ідентичності, етнічної приналежності, інвалідності тощо.

У надлісництві з розумінням ставляться до прагнення своїх працівників бути добре обізнаними виборцями, брати участь у політичному процесі, тому не забороняється участь працівників у політичній діяльності в неробочий час. Політичні переконання та партійна належність працівників не можуть бути підставою для догани або звільнення, якщо вони не суперечать чинному українському законодавству.

Працівницям та працівникам забезпечується справедлива заробітна плата, встановлюються однакові ставки оплати робочих годин за рівноцінну працю незалежно від статі. Забезпечуються рівні умови при працевлаштуванні працівників: жодні особисті чинники співробітника, які не стосуються роботи, не можуть братися до уваги при ухваленні рішень про працевлаштуванні чи переведення на іншу посаду, оскільки це вважатиметься дискримінацією.

У разі виникнення необхідності в створенні оголошення щодо пошуку працівників на вакантні посади, при описі вакансій надлісництво не вказуватиме вимоги, які можуть послужити приводом для дискримінації кандидатів: вік, стать, зовнішній вигляд тощо. На особисті характеристики можна посилатися лише в тому випадку, якщо вони є невід'ємними вимогами роботи.

Під час приймання працівника на роботу забороняється вимагати дані щодо стану здоров'я претендентів крім тих, що необхідні для виконання роботи. Зокрема:

- забороняється використовувати тести на вагітність як умову прийому на роботу або продовження роботи, за винятком тих обмежених ситуацій, коли ця робота заборонена або обмежена для вагітних жінок згідно із законодавством;
- забороняється вимагати дані щодо проходження тестування на інфекційні хвороби крім випадків, коли професійні вимоги до даної роботи включають відсутність хвороби і це передбачено законодавством;
- забороняється вимагати проходження тестування на ВІЛ/СНІД як умову прийому на роботу або продовження роботи.

На підприємстві забезпечуються рівні умови праці, включаючи час роботи, час відпочинку, відпустки, заходи з безпеки праці, можливості користування обладнанням та інструментами, без будь-якої дискримінації.

Рішення про звільнення працівника повинно відповідати підставам, переліченим у законодавстві, та не повинні мати дискримінаційного упередження. Жмеринське надлісництво філії «Центральний лісовий офіс» ДП

«ЛІСИ УКРАЇНИ» зобов'язується ніколи не звільняти або погрожувати звільненням працівника на підставі вагітності, сімейного стану чи тимчасової відсутності на роботі через хворобу чи травму. Аналогічні підходи застосовуються Жмеринським надлісництвом філії «Центральний лісовий офіс» ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ» під час виходу працівників на пенсію. Жінкам, які досягли пенсійного віку, мають змогу продовжувати працювати нарівні з чоловіками, якщо вони цього бажають.

Для забезпечення продуктивного робочого середовища забороняється:

- будь-який вид насильства, переслідування, чи залякування, чи то фізичне, сексуальне, словесне чи невербальне;
- перешкоджання захисту материнства, забезпечуватиметься застосування необхідних заходів для вагітних жінок та матерів новонароджених, включаючи можливості застосування гнучкого режиму робочого часу, надання перерв та інших можливостей для забезпечення грудного годування. У разі виникнення обставин, сприятиме батькам у реалізації принципів відповідального батьківства, надаючи їм, за їх зверненням, відпустку по догляду за дитиною або лікарняний відповідно до законодавства.
- дискримінаційні (сексистські, ксенофобні та інші) висловлювання (які містять образливі, принижуючи твердження);
- утиски – небажана для особи та/або групи осіб поведінка, метою або наслідком якої є приниження їх людської гідності за певними ознаками або створення стосовно такої особи чи групи осіб напруженої, ворожої, образливої або зневажливої атмосфери.
- мова ненависті – висловлювання, що містять образи, погрози чи заклики до насильства щодо певних груп на підставі ознак раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, місця проживання, етнічного та соціального статусу, інвалідності, громадянства, сімейного та майнового стану, гендерної ідентичності, мовних або інших ознак.

На виробництві підтримується право своїх працівників на свободу зібрань та діючого права на проведення колективних перемовин, і мирні зібрання (включно з правом утримуватися від таких дій) згідно з чинним законодавством. Усі працівники є членами профспілкової організації, яка вільно створена у ДП «Ліси України», є законним представником трудового колективу і представляє їхні інтереси як найманих працівників. Жоден співробітник через це не піддається погрозам, утискам чи переслідуванням при мирному здійсненні цих прав. У свою чергу надлісництво не втручається у діяльність обраних представників трудового колективу, профспілок, їх організацій та об'єднань, яке може призвести до обмеження прав профспілок, а також не перешкоджає законному здійсненню їхньої статутної діяльності.

Працівник або працівниця, яка має підстави вважати, що проти неї вчинено дії іншим працівником, або яка була свідком вчинення таких дій стосовно іншого працівника, які мають прояви порушення основних прав та свобод працівників у сфері працевлаштування та занять, включно з порушенням у сфері дитячої праці, примусової та обов'язкової праці, рівних можливостей та заборони дискримінації у сфері праці та занять, щодо свободи зібрань та діючого права на колективні перемовини, має право подати усну або письмову скаргу надлісництву.

Про результати розгляду скарги по суті, остаточне рішення щодо її обґрунтованості чи необґрунтованості та вжиті заходи сторону-скаржника необхідно повідомити у двотижневий термін після її надходження в письмовому вигляді.

Якщо сторона-скаржник або звинувачувана сторона не задоволена прийнятим рішенням, кожна зі сторін має право вимагати перегляду ухваленого рішення.

Підприємство дотримується правил гігієни праці та безпеки праці для захисту працівників від професійних загроз безпеці та здоров'ю, здійснюється

внутрішній контроль дотримання правил з охорони праці та техніки безпеки.

8.2 Охорона праці

Робота служби охорони праці філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» здійснюється відповідно до плану роботи та графіків обстежень, затверджених наказом директора філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України».

Відділ охорони праці та цивільного захисту здійснює перевірки з питань охорони праці у Вінницькому, Гайсинському, Жмеринському, Тульчинському, Оникіївскому, Чорноліському, Звенигородському, Корсунь-Шевченківському, Черкаському та Чигиринському надлісництвах філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України», а також у структурних підрозділах, що знаходяться в їхньому складі. Служба охорони праці взаємодіє з іншими структурними підрозділами, службами, фахівцями підприємства та представниками профспілки.

Служба охорони праці в філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» функціонує у складі: начальника Відділу з охорони праці та цивільного захисту (керівник служби охорони праці) та провідних інженерів з охорони праці Відділу з охорони праці тацивільногозахисту,якіпідпорядковуютьсядиректору філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України».За кожним надлісництвом закріплений окремий інженер з охорони праці. В своїй діяльності працівники керуються законодавством України, нормативно-правовими актами з охорони праці, колективним договором та актами з охорони праці, що діють в межахфілії «Центральний лісовий офіс» та ДП «Ліси України».

Інженерний персонал служби охорони праці здійснює контроль за:

-виконанням заходів, передбачених програмами, планами щодо поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, колективним договором

та заходами, спрямованими на усунення причин нещасних випадків і професійних захворювань та аварій на виробництві;

- проведення ідентифікації та декларуванням безпеки об’єктів підвищеної небезпеки;

- наявністю в структурних підрозділах інструкцій з охорони праці згідно з переліком професій, посад і видів робіт, своєчасним внесенням в них змін;

-своєчасним проведенням необхідних випробувань і технічних оглядів устаткування;

-станом запобіжних і захисних пристроїв, вентиляційних систем;

-своєчасним проведенням навчання з питань охорони праці, всіх видів інструктажу з охорони праці;

-забезпеченням працівників відповідно до законодавства спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального і колективного захисту, мийними та знешкоджувальними засобами;

-санітарно-гігієнічними і санітарно-побутовими умовами працівників згідно з нормативно-правовими актами;

-своєчасним і правильним наданням працівникам пільг і компенсацій за важкі та шкідливі умови праці, забезпеченням їх лікувально-профілактичним харчуванням, молоком або рівноцінним йому харчовими продуктами, газованою солоною водою, наданням оплачуваних перерв санітарно-оздоровчого призначення тощо відповідно до вимог законодавства та колективного договору;

-утриманням у належному безпечному стані території філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України», внутрішніх доріг та пішохідних доріжок;

-організацією робочих місць у відповідності з нормативно-правовими актами з охорони праці;

-використанням цільових коштів, виділених для виконання комплексних заходів для досягнення встановлених нормативів та підвищення існуючого рівня охорони праці;

-застосуванням праці жінок, інвалідів і осіб, які молодші 18 років, відповідно до законодавства;

-виконанням приписів посадових осіб органів державного нагляду за охороною праці та подання страхового експерта з охорони праці;

-проведенням попередніх (під час прийняття на роботу) і періодичних (протягом трудової діяльності) медичних оглядів працівників, зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці, або таких, де є потреба у професійному доборі, щорічних обов'язкових медичних оглядів осіб віком до 21 року.

Охорона праці у надлісництві вибудувана на «Мінімальних вимогах щодо безпеки і здоров’я на роботі працівників лісового господарства та під час виконання робіт із зеленими насадженнями» затверджених Наказом Міністерства економіки України 27 листопада 2023 року за № 17953 і зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 13 грудня 2023 року за № 2167/41223. Роботи повинні проводитись відповідно до технологічних процесів, розроблених інструкцій з безпечного виконання робіт після проведених належних інструктажів.

Забезпеченість працівників захисним одягом та індивідуальними засобами захисту базується на результатах оцінки ризиків, з урахуванням НПАОП 02.0-3.04.-18 «Норми безплатної видачі спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту для працівників лісового господарства» та наказу Міністерства соціальної політики України від 29 листопада 2018 року № 1804 «Про затвердження Мінімальних вимог безпеки і охорони здоров’я при використанні працівниками засобів індивідуального захисту на робочому місці».

Проведення перевірок, аудитів, розслідувань нещасних випадків та профзахворювань проводиться відділом охорони праці відповідно до «Положення про Службу охорони праці філії «Центральний лісовий офіс» ДП

«Ліси України»». Контроль техніки безпеки при виконанні лісогосподарських заходів проводить керівник зазначених робіт, або структурного підрозділу.

Під час роз'яснення правил безпеки при проведенні лісосічних робіт було звернено особливу увагу, що саме до даних робіт допускаються особи, які пройшли медичне обстеження та мають допуск на виконання цих робіт. Перед початком роботи всі працівники повинні бути проінструктовані щодо характеру та заходів безпеки поводження на об'єкті, де мають відбуватися роботи. Було акцентовано увагу, що перед початком робіт обов'язково повинні проводитись превентивні заходи на підприємстві.

У надлісництві великий перелік робіт з підвищеною небезпекою, для проведення яких забезпечується щорічне навчання і щорічна перевірка знань з питань охорони праці та видаються відповідні дозвільні документи, а саме: вантажно-розвантажувальні роботи, обслуговування та ремонт елементів підвіски автомобілів, підйомників на автомобілях-самоскидах, лісосічні роботи, трелювання, транспортування лісу, тощо.

У надлісництві всі технологічні процеси та види робіт мають виконуватись при безпосередньому дотриманні інструкцій з питань охорони праці та карт технологічного процесу та постійному контролі і моніторингу дотримання трудової та виробничоїдисципліни працівниками підприємства.

8.3 Взаємодія з громадами

Зона діяльності надлісництва розташована на території19 об'єднаних територіальних громад, а саме: Жмеринська, Северинівська, Станіславчицька, Барська, Копайгородська, Мурованокуриловецька, Гніванська, Тиврівська, Мурафська, Шаргородська, Джуринська, Могилів-Подільська, Вендичанська, Яришівська, Чернівецька, Бабчинецька, Ямпільська, Шпиківська,

Томашпільська. Шляхом залучення цих громад, встановлено їхні права на землеволодіння, на доступ та використання лісових ресурсів та послуг екосистем, їхні звичаєві права та законні права і обов'язки, які застосовуються в межах одиниці господарювання.

Фінансовим планом надлісництва передбачено сплату всіх видів податків та рент відповідно до податкового законодавства.

Для розповсюдження результатів усіх культурно доречних заходів по кожному конкретному питанню застосовується метод листування із громадами. Надлісництвоповідомляє громаду надсилаючи листи з необхідною інформацією. Якщо у встановлений термін не надходить відповідь по даних питаннях, або у разі, якщо відповідь не була надана –надлісництво вважатиме, що громада згідна із висновками зробленими фахівцяминадлісництва. У випадку надходження відповіді на ті чи інші питання від громади– надлісництво по порушеному питанню організовує проведення зустрічей, зборів, нарад, засідань, або одразу враховує надану інформацію у плануванні подальшої діяльності.

8.4 Вирішення конфліктів

Громадяни України та особи, які не є громадянами України, але законно знаходяться на її території, мають право звернутися до надлісництва із зауваженнями, скаргами, пропозиціями, заявами, клопотаннями, що стосуються його діяльності.

Під зверненням громадян слід розуміти викладені в письмовій або усній формі пропозиції (зауваження), заяви (Клопотання) і скарги.

Пропозиція (зауваження) – звернення громадян, де висловлюються порада, рекомендація щодо діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування, депутатів усіх рівнів, посадових осіб, а також висловлюються думки щодо врегулювання суспільних відносин та умов життя громадян,

вдосконалення правової основи державного і громадського життя, соціально-культурної та інших сфер діяльності держави і суспільства.

Заява (клопотання) – звернення громадян із проханням про сприяння реалізації закріплених Конституцією та чинним законодавством їх прав та інтересів або повідомлення про порушення чинного законодавства чи недоліки в діяльності підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, народних депутатів України, депутатів місцевих рад, посадових осіб, а також висловлення думки щодо поліпшення їх діяльності. Клопотання – письмове звернення з проханням про визнання за особою відповідного статусу, прав чи свобод, тощо.

Скарга – звернення з вимогою про поновлення прав і захист законних інтересів громадян порушених діями (безпідставно), рішенням державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, об’єднань громадян, посадових осіб.

Звернення може бути подано окремою особою (індивідуальне) або групою осіб (колективне) як у письмовій, так і усній формі.

Усне звернення викладається громадянином на особистому прийомі або за допомогою засобів телефонного зв'язку та записується посадовою особою.

Письмове звернення надсилається поштою або передається громадянином чи через уповноважену ним особу, повноваження якої оформлені відповідно до законодавства. Письмове звернення також може бути надіслане з використанням мережі інтернет, засобів електронного зв’язку (електронне звернення).

У зверненні має бути зазначено прізвище, ім’я, по батькові, місце проживання громадянина, викладено суть порушеного питання, зауваження, пропозиції, заяви чи скарги, прохання чи вимоги. Письмове звернення повинно бути підписано заявником (заявниками) із зазначенням дати. В електронному зверненні також має бути зазначено електронну поштову адресу, на яку заявнику

може бути надіслано відповідь, або відомості про інші засоби зв’язку з ним. Застосування електронного цифрового підпису при надсиланні електронного звернення не вимагається.

Звернення, оформлене без дотримання зазначених вимог, повертається за’явнику з відповідними роз’ясненнями не пізніше як через десять днів від дня його надходження.

Звернення, оформлені належним чином і подані у встановленому порядку, підлягають обов’язковому прийняттю та розгляду.Забороняється відмова в прийнятті та розгляді звернення з посиланням на політичні погляди, партійну належність, стать, вік, віросповідання, національність громадянина, незнання мови звернення.

Письмове звернення без зазначення місця проживання, не підписане автором (авторами), а також таке, з якого неможливо встановити авторство, визнається анонімним і розгляду не підлягає.Не розглядаються повторні звернення від одного і того ж громадянина з одного і того ж питання, якщо перше вирішено по суті та звернення осіб, визнаних судом недієздатними

Керівник надлісництва зобов’язаний розглянути пропозиції (зауваження) та повідомити громадянина про результати розгляду.

Надлісництво зобов’язане об’єктивно і вчасно розглядати заяви (клопотання), перевіряти викладені в них факти, приймати рішення відповідно до чинного законодавства і забезпечувати їх виконання, повідомляти громадян про наслідки розгляду заяв (клопотань).

Рішення про відмову в задоволенні вимог, викладених у заяві (клопотанні), доводиться до відома громадянина в письмовій формі з посиланням на Закон і викладенням мотивів відмови, а також із роз'ясненням порядку оскарження прийнятого рішення.

Скарга на дії надлісництва (посадових осіб) подається у порядку підлеглості вищому органу або посадовій особі, що не позбавляє громадянина

права звернутися до суду відповідно до чинного законодавства, а в разі відсутності такого органу або незгоди громадянина з прийнятим за скаргою рішенням – безпосередньо до суду.

Скарга в інтересах громадянина за його уповноваженням, оформленим у встановленому законом порядку, може бути подана іншою особою, трудовим колективом або організацією, яка здійснює правозахисну діяльність.До скарги додаються наявні у громадянина рішення або копії рішень, які приймалися за його зверненням раніше, а також інші документи, необхідні для розгляду скарги, які після її розгляду повертаються громадянину.

Скарга на рішення, що оскаржувалось, може бути подана до органу або посадовій особі вищого рівня протягом одного року з моменту його прийняття, але не пізніше одного місяця з часу ознайомлення громадянина з прийнятим рішенням. Скарги, подані з порушенням зазначеного терміну, не розглядаються.Пропущений з поважної причини термін може бути поновлений.

Рішення вищого органу, який розглядав скаргу, в разі незгоди з ним громадянина може бути оскаржено до суду в термін, передбачений законодавством України.

Громадянин, який звернувся із заявою чи скаргою, має право:

- особисто викласти аргументи особі, що перевіряла заяву чи скаргу, та брати участь у перевірці поданої скарги чи заяви;
- знайомитися з матеріалами перевірки;
- подавати додаткові матеріали або наполягати на їх запиті;
- бути присутнім при розгляді заяви чи скарги;
- користуватися послугами адвоката або представника трудового колективу, організації, яка здійснюєправозахисну функцію, оформивши це уповноваження у встановленому законом порядку;
- одержати письмову відповідь про результати розгляду заяви чи скарги;
- висловлювати усно або письмово вимогу щодо дотримання таємниці

розгляду заяви чи скарги;

- вимагати відшкодування збитків, якщо вони стали результатом порушень встановленого порядку розгляду звернень.

Надлісництво в межах своїх повноважень зобов'язане:

- об'єктивно, всебічно і вчасно перевіряти заяви чи скарги;

- у разі прийняття рішення про обмеження доступу громадянина до відповідної інформації при розгляді заяви чи скарги скласти проце мотивовану відповідь;

- на прохання громадянина запрошувати його на засідання відповідного органу (комісії), що розглядає його заяву чи скаргу;

- скасовувати або змінювати оскаржувані рішення у випадках, передбачених законодавством України, якщо вони не відповідають закону або іншим нормативним актам, невідкладно вживати заходів до припинення неправомірних дій, виявляти, усувати причини та умови, які сприяли порушенням;

- забезпечувати поновлення порушених прав, реальне виконання прийнятих у зв'язку з заявою чи скаргою рішень;

- вживати заходів щодо відшкодування у встановленому законом порядку матеріальних збитків, якщо їх було завдано громадянину в результаті ущемлення його прав чи законних інтересів;

- вирішувати питання про відповідальність осіб, з вини яких було допущено порушення, а також на прохання громадянина не пізніше як у місячний термін довестиприйняте рішення до відома органу місцевого самоврядування, трудового колективу чи об'єднання громадян за місцем проживання громадянина;

- у разі визнання заяви чи скарги необґрунтованою, роз'яснити порядок оскарження прийнятого за нею рішення;

- письмово повідомляти громадянина про результати перевірки заяви чи

скаргиі суть прийнятого рішення;

- не допускати безпідставної передачі розгляду заяв чи скарг іншим органам;

Звернення розглядаються і вирішуються у термін не більше одного місяця від дня їх надходження, а ті, які не потребують додаткового вивчення, – невідкладно, але не пізніше п’ятнадцяти днів від дня їх отримання. Якщо в місячний термін вирішити порушені у зверненні питання неможливо, керівник надлісництва або його заступник встановлюють необхідний термін для його розгляду, про що повідомляється особі, яка подала звернення. При цьому загальний термін вирішення питань, порушених у зверненні, не може перевищувати сорока п’яти днів.

На обґрунтовану письмову вимогу громадянина термін розгляду може бути скорочено від встановленого терміну.

Розгляд звернення громадян проводиться не стягуючи плати.

У випадку існування спорів, що розглядаються в судовому порядку, щодо права користування земельними ділянками, господарська діяльність на момент врегулювання такого спору підприємством на спірній земельній ділянці не проводиться. У випадку виникнення нових спорів з земельних питань (користування земельними ділянками, ін.), підприємство зобов'язується припинити господарську діяльність на спірній земельній ділянці до врегулювання таких спорів.

Громадянину на його вимогу і в порядку, встановленому чинним законодавством можуть бути відшкодовані моральні збитки, завдані неправомірними діями або рішеннями надлісництва чи посадової особи при розгляді скарги. Розмір відшкодування моральних (немайнових) збитків у грошовому виразі визначається судом.

Подання громадянином звернення, яке містить наклеп і образи, дискредитацію керівника та інших посадових осіб підприємства, заклики до розпалювання національної, расової, релігійної ворожнечі та інших дій, тягне за

собою відповідальність, передбачену чинним законодавством.

Начальник **Олег ПЕТРЕНКО**

9. Додатки

З огляду на воєнну ситуацію та з метою забезпечення безпеки, топографічні, планово-картографічні матеріали та інші службові дані не розміщуються у відкритому доступі; копії вказаних матеріалів надаються виключно за письмовим зверненням до надлісництва та відповідно до чинного законодавств.

Додаток 2

[redacted]